

Academia Bârlădeană

Anul XVIII, 1 (42), Trim. I, 2011

Revistă editată de Societatea literar - culturală "Academia Bârlădeană"

Președinte de onoare: C.D. Zeletin ● Președinte: Elena Monu

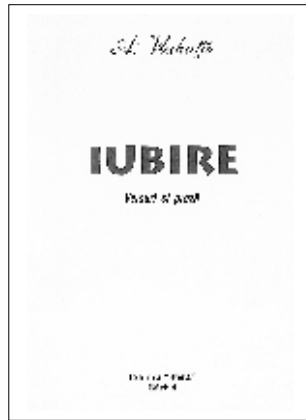
„Academia Bârlădeană se pregătește de centenar !”

CENTRUL EMINESCU - Bârlad
inaugurat la 15 ianuarie 2011,
de Ziua Culturii Naționale.

Din viața “Academiei”

*** 29 noiembrie 2010.** În cadrul Zilei Liceului Pedagogic „Al. Vlahuță”, care a împlinit 140 de ani, Academia Bârlădeană a participat, în calitate de colaborator, la Simpozionul dedicat patronului școlii, primul președinte de onoare al Academiei Bârlădene. Au susținut comunicări: Elena Monu, *Familia Vlahuță. Deslușiri biografice*, și Diana Stoica, *Opera lui Al. Vlahuță*, iar două eleve ale Liceului au citit pagini din opera scriitorului omagiat. Reprezentanții Academiei Bârlădene au propus conducerea liceului amenajarea unei expoziții permanente dedicată scriitorului și, în acest sens, au făcut o primă donație: reproducerea măștii mortuare a lui Al. Vlahuță și cărți.

*** 2 decembrie 2010.** Academia Bârlădeană a fost invitată la prezentarea proiectului educațional „Cartea – cel mai bun prieten”, lansat de profesoara Niculina Cărăbăț, coordonatorul echipei formată din profesori și elevi ai Școlii nr. 9 „Manolache Costache Epureanu”. Participarea Elenei Monu la manifestare are ca motivație faptul că Societatea literar-științifică este unul dintre partenerii Proiectului.

*** 3 decembrie 2010.** Cu ocazia Zilelor Școlii nr. 11 „George Tutoveanu”, instituție de învățământ care a împlinit trei decenii de existență, Academia Bârlădeană, reprezentată prin Elena Monu, a luat parte la adunarea

pentru președinții Academiei Bârlădene.

*** 4 decembrie 2010.** În ultima reuniune a membrilor și simpatizanților Societății, colectivul redacțional al revistei, prin redactorul-șef Serghei Coloșenco, a prezentat revista Academia Bârlădeană nr. 4 (41). Cu acest prilej Elena Monu a anunțat că s-a început preluarea donației de carte din biblioteca profesorilor Elena și Traian Nicola.

*** Sâmbătă, 15 ianuarie 2011.** S-a inaugurat Centrul

“Mihai Eminescu” în fosta “Casă Roșie”, complet renovată. Cu acest prilej, a fost dezvelit bustul lui Mihai Eminescu, lucrare a maestrului Marcel Guguianu, precum și două plăci memoriale.

Au participat mulți bârlădeni, dar și invitați de seamă: Marcel Guguianu, Valentin Ciucă, Cella și Costin Neamțu, Mircea Coloșenco, Florin Buciuieac, Viorel Matei, poet de la Chișinău ș.a.

*** 23 ianuarie 2011.** Academia Bârlădeană a deschis sesiunea anuală, cu manifestarea festivă dedicată Unirii Principatelor. Publicul a urmărit cu interes conferința profesorului Fănică Ursu, cu titlul „Unioniști bârlădeni”, o incursiune pasionantă în atmosfera fierbinte a Moldovei anilor 1856-1859.

*** 8 februarie 2011.** Centenar aniversar G. G. Ursu. În

prezența unui public numeros, s-a desfășurat la sediul Societății culturale simpozionul închinat poetului bârlădean, care a fost și ultimul secretar al vechii Academii Bârlădene. Simpozionul a cuprins comunicările doamnelor Elena Monu, Măndița Coloșenco, Aura Mihăilescu – nepoata de soră a poetului salcâmilor. Au citit din opera lui G. G. Ursu: Aura Mihăilescu și Geta Androne.

festivă desfășurată la Cercul Militar Bârlad. În alocuțiunea sa, Elena Monu a evidențiat conlucrarea fructuoasă dintre școala sărbătorită și Academia Bârlădeană, în special în organizarea Concursului național anual de creație literară „George Tutoveanu”, jurizat de C.D. Zeletin, președintele de onoare al Societății. Conducerea școlii a înmănat Elenei Monu două mape aniversare, conținând medalia jubiliară, diploma de excelență și revista școlii – „Aripi de lumină”,

continuare în p.27

Alice ȚUCULESCU

Stilul, calea regală a ideilor

75 de ani împliniți...

Repede timpul trece, și C. D. ZELETIN – mereu același. Luminos, îndatoritor, fără stridențe... Și cu un aer atemporal, de parcă ar coborî spre realitatea zilei dintr-un alt capăt, investit cu o misiune înaltă. Însăși viața personală i se confundă cu scrisul... S-a născut cu cartea în mână – spune George Bălăiță. Și este, într-adevăr, un borgesian până în vârful unghiilor. (...)

O personalitate poliedrică – după prof. univ. Ovidiu Drimba. Un savant descins din palatele renaștiste, cu un aplomb spiritual care te încremenește prin deschidere și te uluiește prin diversitate – îl caracterizează Sorin Lavric.

Și îmi permit să adaug... Un magistrul al discursului estetizant, cu cerul gurii pregătit pentru voluptatea poeziei.

„Pe primul loc, eu situez trăirea spirituală, apoi vine esteticul“ – îmi mărturisese de curând și apăsător – într-una din *telefonade* – ca să preiau expresia dnei Georgeta Filitti.

„Mă încântă frumusețea *nimeririlor* limbii... Arghezi le spunea potrivit... Dar niciodată, ca azi, măiestria artistică nu a fost mai ignorată din cauza ispitei frivolităților și a deplasării interesului pe munca aducătoare de profit material“.

După care discuția a alunecat, ca întotdeauna, spre literatură... Mi-a recitat o strofă dintr-un cântec popular – cu pauze de degustare –, a trecut apoi la „senzualitatea foșnitoare“ a unui vers de Eminescu, la Verlaine, la Baudelaire... Mângâia cuvintele, le răsfirea, le reîmpletea în șirag, descoperirea cu proaspătă uimire sonorității ascunse, analogii, trimiteri filosofice...

O analiză atât de fină, atât de nuanțată – similară mai curând unei prelegeri academice. Și totul, într-un crescendo emoțional al mărturisirii unei iubiri grave – ca o predare în fața limbii române.

– *Vă iluzionați că prin cele peste 40 de cărți publicate – poezii originale, proză, eseuri, traduceri... – veți schimba ceva din lumea actuală, cu mercantilismul ei feroce?*

– Înseamnă totuși o picătură de frumusețe, care va aduce puțină liniște și un pas – fie și infinitesimal – spre BINE.

Acestui cărturar-artist, Academia Bărlădeană (cărui îi este președinte de onoare din 1990) i-a consacrat recent un volum omagial, ocazionat de împlinirea a 75 de ani de viață, apărut la Editura Sfera (Bărlad), într-o ediție alcătuită de dna **prof. Elena Monu**.

O carte densă, fastuoasă – 750 de pagini, „se sparie gândul!“ –, care adună studii și eseuri „cu dedicație“, începând din 2005.

O carte care multiplică lentilele de percepție a unei lucrări de adâncime pentru cultura noastră, săvârșite de-a lungul deceniilor de o personalitate deja clasicizată. Și sunt vizate – în perspectivă diacronică (2005–2010) – trei „intenții“: autorul, opera lui, lectorii – deschizându-se astfel posibilitatea schimbării unghiului de receptare critică a cititorului de azi, prin alternarea planurilor. Inclusiv al celui stilistic.

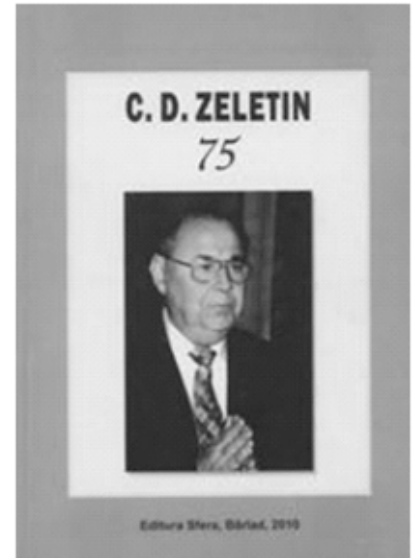
Bogația informațiilor și diversitatea abordărilor sporesc plăcerea lecturii acestei cărți rafinate și complexe, dar o fac – implicit – și mai greu de recenzat. Bunăoară, multe din numele celor care își susțin punctul de vedere asupra operei lui C. D. Z. – o avalanșă encomiastică! – aparțin *elitei elitelor* românești (începând cu Tudor Vianu, Perpessicius, Șt. Aug. Doinaș...) și numai simpla lor amintire ar putea ocupa câteva pagini.

După secțiunile „Întâmpinare“ și „Diacronie – 2005–2010“, al treilea capitol al volumului, intitulat „Miscelaneu“, cuprinde, printre altele: tălmăcirii – „Rugăciunea“ lui Petru Cercel (din italiană), sonete de Shakespeare și din lirica lui Edgar Allan Poe, 16 poezii de Jean Cocteau, din poezii români de expresie franceză; poezii originale plus versiunea lor în italiană, iar altele – valorificate în limba franceză; comentarii pe marginea unor traduceri din Verlaine și Baudelaire (pentru „Florile Răului“, omagiatul a primit două premii naționale). De asemenea: 22 de scrisori ale savantului George Emil Palade, cărui C. D. Z. i-a închinat un amplu excurs biografic, numeroase fotografii – unele cu deosebit impact istoriografic; „Memoriul“ din 2003 al celor trei împuterniciți testamentari ai premiatului Nobel în Medicină (printre care se numără și prof. dr. C. Dimoftache, alias C. D. Zeletin), în vederea găsirii unui spațiu-remember pentru expunerea permanentă a celei mai valoroase zestre documentare a celebrului român, dirijată de el însuși spre patrie. Un demers, din păcate, fără răspuns.

Această impresionantă crestomație – care se încheie cu o „Cronică a oralităților“ – confirmă statutul lui C. D. Zeletin de *om al proiectelor înalte*, duse strălucit la capăt. (Să existe, oare, și un înger secret – care îi hrănește optimismul, pofta de viață, succesul?...)

La mulți ani, Maestre!

(*Viața medicală*, XXII, nr. 25, 25 iunie 2010, pag. 12)

Dezmorțire*

Pâcle rectilinii
torc prin butuci
tremurul luminii
sfîntelor năluci.

Via înțeleaptă,
șiruri de-întrebări,
galben se deșteaptă
din adânc de mări.

Lunecă viața,
suflet al meu gol!
Undeva dulceața
trece în alcool.

Aspra bărbăție
încă n-a ucis
din copilărie
veghea unui vis.

Să te mai întuneci
de târziu povești?
O, viață, luneci,
o, răbdare, crești!

Somn de giuvaierie
sub materne ceți,
începutul cere
veșnic să-l repeți.

Cum să mai existe
tot ce-a fost atunci?!
Plâng Marii Preciste,
doldora de prunci...

Din volumul
Călătorie spre transparență,
Editura Eminescu, 1977,
pp.75-76.

In memoriam**G.G. URSU****1911 - 2011****Ritta MINTIADE**

*„Bârladul e Lancrămul meu
E prispa de lut de-altădată,
Fântâna cu lanțul ei greu
Salcâmul din poarta uitată”
(„Rondelul ființelor de-azur”)*

Acestea sunt cuvintele pe care le-au rostit probabil, zânele-ursitoare la nașterea lui G.G. Ursu, acum o sută de ani, la 25 ianuarie 1911, în Bârlad.

Formația sa intelectuală s-a conturat la Liceul „Gh. Roșca Codreanu” și, mai ales, la întâlnirile săptămânale ale Academiei Bârlădene, într-un climat de emulație culturală și de entuziasm tineresc: „Ce-a fost cercul academic pentru noi? Acolo s-a simțit la ea acasă setea noastră de ideal și nostalgia voastră de puritate. Acolo au învățat cultul literar.”

Al treilea sau ultimul secretar al Academiei Bârlădene, G.G. Ursu, a luat cu sine în adâncul sufletului aceste aspirații, precum și măreția în simplitate a lui George Tutoveanu, îndrumător și sprijin spiritual al tinerilor care i-au fost aproape.

Demnitate, echilibru, armonie, sensibilitate, solidaritate intelectuală, toate au format o matrice care și-a pus amprenta pe întreaga existență a “prea delicatului poet”, cum l-a numit Perpessicius pe G.G. Ursu.

Și-a lăsat rădăcinile la Bârlad și a plecat în lume să-și îplinească destinul. A urmat cursurile Facultăților de litere și filozofie din Iași unde l-a avut profesor pe Garabet Ibrăileanu, a fost profesor de liceu la Tecuci, Bârlad, Fălticeni, Galați, București, iar din 1961, G.G. Ursu a trecut în învățământul superior la Facultatea de filologie a Institutului Pedagogic din cadrul Universității București.

„Memorialistica în opera cronicarilor” este teza sa de doctorat, susținută în 1969.

Cercetător, critic și istoric literar, poet, sunt tot atâtea coordonate care definesc existența spirituală a lui G.G. Ursu, concretizate în volume personale, colective sau în periodice, semnate cu numele real sau cu pseudonimul E. Varoni sau G. Roman.

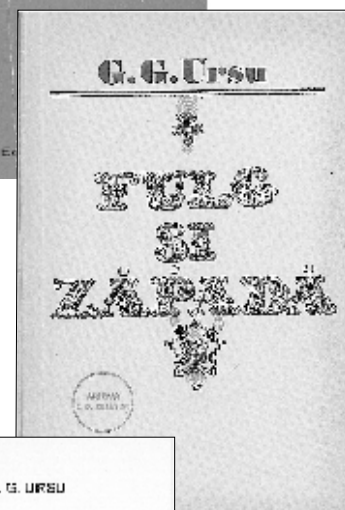
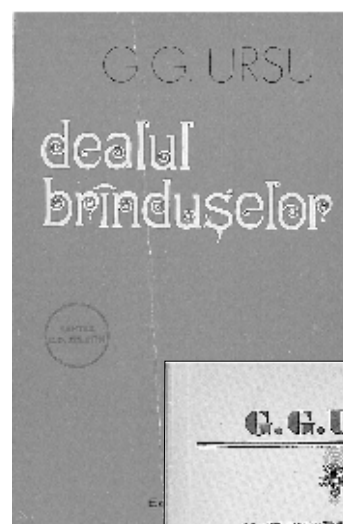
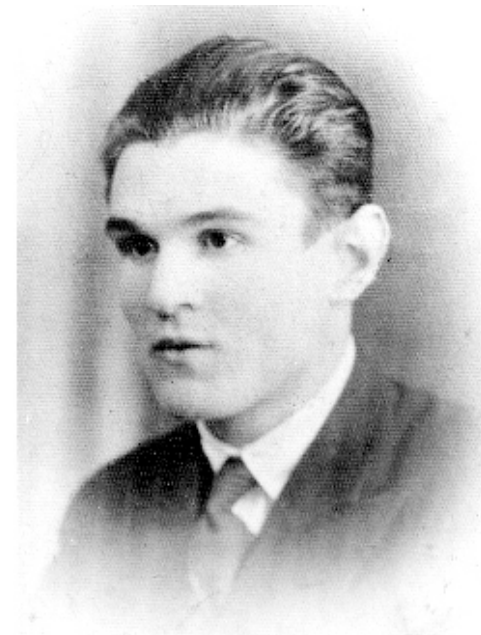
Volumele: „Salcâm uituc”, 1973, „Dealul brândușelor”, Editura „Litera”, București, 1974, „Fulg și zăpadă”, Editura „Litera”, București, 1978, „Scrieri literare”, Editura „Sfera”, Bârlad, 2008 aduc cititorului o poetică armonioasă, generată de un zbucium ascuns, eliberată de zgura arderilor. Simbolurile își găsesc imaginile, imaginile își caută cuvintele iar acestea își dăruiesc muzicalitatea, căldura, parfumul. “Melodiosă și caldă, poezia lui G.G. Ursu a rămas poezie: nici anti-, nici pro-, nici supra-, nici infrapoezie. Ea slujește înălțarea și atât, iar înălțarea cunoaște un singur sens.”

C.D. Zeletin, în „România literară”, iunie 1980.

Rădăcinile însă i-au rămas la Bârlad. „Iubirea lui pentru orașul natal era o voluptate, un mijloc de a se ști pe sine existând în întregime. El însuși a fost un Bârlad, migrat asemeni continentelor. Îl cunoscusem la venirea mea din Bârlad în București, ca student al Facultății de Medicină, după ce George Tutoveanu îl sensibilizase prin scrisori călduroase asupra venirii mele” (C.D. Zeletin).

Nimic nu este întâmplător. Cei doi, Un Bârlad matur și un Bârlad foarte tânăr, s-au cunoscut prin cinci cărți poștale cu parfum de brândușe de pe dealurile copilăriei și ale adolescenței. S-a născut astfel o prietenie care nu s-a risipit niciodată.

Am ales prima carte poștală pe care i-a scris-o G.G. Ursu lui C.D. Zeletin ca răspuns:

„Destinatarul: Dada Dimoftache
Str. Octav Cocorăscu, nr.11
Raionul Grivița Roșie
București Buc.,

Exp.Prof.G.Ursu,Aleea Frigului 6
Raionul N. Bălcescu

(9 III 1956)

Dragă Domnule Dimoftache,

Mi-a vorbit maestrul Tutoveanu de mata și vreau și eu să te cunosc. Până ce va veni primăvara nouă (când am să pot primi omește acasă la mine, deocamdată ne-am îngrămădit toată familia într-o cameră), țin să te văd neapărat. Deoarece liceul unde lucrez e în raionul matale, vino, când vrei, la ora 6 după amiază, când îmi termin cursul, în zilele de marți, miercuri, vineri și sâmbătă. Facem o plimbare împreună, dacă dorești. Liceul (fost Aurel Vlaicu) e pe strada Expresului nr.1, în fața Atelierelor Grivița Roșie. Te dai jos în stația Kiev, cu tramvaiul 6,10,29.

Orice vine din ținutul Bârladului e un crâmpei din mine.

Odată cu scrisoarea matale, mi-a venit o scrisoare a lui G.Tutoveanu de la Bârlad.

Te aștept neapărat,

Prof. G.Ursu

Această simplă scrisoare de răspuns și de invitație dezvăluie alte câteva trăsături ale personalității lui G.G.Ursu. Spiritul deschis spre cunoaștere, sinceritatea înduioșătoare, grija față de cel tânăr, bucuria de a scrie „Tutoveanu” și „Bârlad” și mai presus de toate: „Orice vine din ținutul Bârladului e un crâmpei din mine”.

Rondelul amintirii

Au înflorit salcâmi la Bârlad,
Orașul e-o legendă de ninsoare
Voi tineri, prindeți clipa să nu zboare,
Cât florile pe caldarâm nu cad.

Am fost și eu ca voi, nutrind răsad
Să pot rodi în vremea călătoare,
Au înflorit salcâmi la Bârlad
Orașul e-o legendă de ninsoare.

Ci astăzi, în amurg ce desfătare,
Să mă scufund, cum flăcările-mi scad,
În amintire, ca-ntr-un dulce văd
Suava ei tortură mă doboare....

Au înflorit salcâmi la Bârlad.

(„Dealul brândușelor”-1974)

Populus alba

Populus alba
Plopul-zăpadă
Scutură-și salba,
Lasă-l să cadă,

Lasă-l să-și culce,
Ca o mireasă
Cununa dulce
Și unduioasă,

Lasă-l să-și plece
Sfântă sfială,
Roua ei rece,
Albă beteală.

Nici o putere
N-o să mi-l stingă
Vechea-mi durere
S-o ningă,ningă.

Pentru toți

„Salcâm uituc, bătut de vânturi,
Înflorit din durere și din lacrimi de ploii;
Crengile-ți umede, nevestejite,
Ochi ce scânteie, pentru toți, pentru noi!”

Salcâm uituc

„Toamna-i numai purpură și aur...
Pentru moarte-acum e prea devreme...
M-aș sui pe-al visului coclaur,
Toamna vieții ca să nu mă cheme.

Toamna mai surâde în azururi,
Razele pe tâmpile o alintă,
Aș pleca, departe,fără țintă,
Să colind cu frunzele de-a pururi.

Ce amare, umede parfumuri,
De pe scumpe locuri mă alungă?
Au s-o iau, așa,hoinar pe drumuri,
Toamna vieții ca să nu m-ajungă.

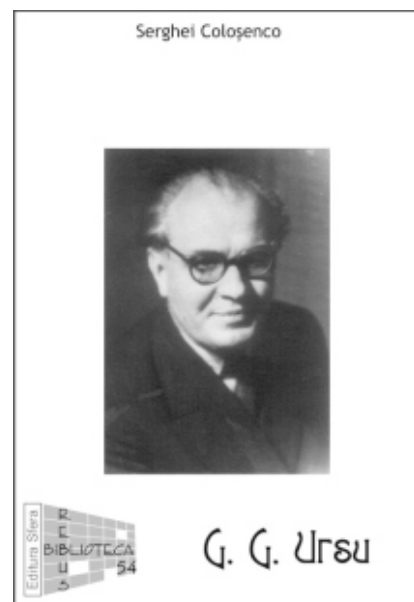
Tinerete, apă călătoare,
Amintirea ta de-azur mă curmă,
Te aud sunând în depărtare,
Cum aș mai putea să-ți dau de urmă?

Să m-arunc în valuri ca-ntr-o joacă
Și să zburd cu unda ta zglobie,
Printre degete să las să-mi treacă
Spuma fină ca o broderie...

Dar degeaba mâinile întind –
Tineretea fuge, mai departe...
Nici un clopoțel nu pot sa-i prind,
Să-mi murmure-n zilele deșarte.

Unde, oare, unde să mă duc
Să culeg ce-a mai rămas din vară.
Să mă-mbete un salcâm uituc
Care a-nflorit a doua oară,

Și cu floarea de salcâm la piept
Peste frunza veștedă din mine,
La un colț de stradă să aștept
Primăvara care nu mai vine!”
(„Scrieri literare”, 2008)

Aura MIHĂILESCU

La un Centenar

La împlinirea a 100 ani de la nașterea poetului G. G. Ursu, poetul salcânilor - unchiul Gică pentru mine - (25 ianuarie 1911 – 25 ianuarie 2011), am onoarea și bucuria de a scrie câteva rânduri despre cel ce a fost fratele mai mare al mamei mele dar și părintele meu spiritual. Datorită lui am pătruns în tainele poeziei și am prins gustul cititului, sorbind zi de zi din fântâna nesecată a cunoașterii.

„Academia Bârlădeană” are ca obiectiv și preocuparea de cei trecuți în lumea amintirilor frumoase, spargem barierele uitării și readucem în actualitate o personalitate deosebită ce excela prin noblețe, generozitate și candoare. G.G. Ursu a iubit Bârladul până la identificare. Era atât de mândru de obârșia lui moldavă, dar și de faptul că s-a născut în cartierul Podeni, acolo unde a văzut lumina zilei făuritorul României moderne, domnitorul Al.I. Cuza, iar ceva mai târziu V.I. Popa a dat naștere personajelor Tache, Ianche și Cadir, din piesa de teatru cu același nume, tot în acest cartier (Podul Pescăriei).

A fost un vărsător, un uranian prin excelență, atât prin studii cât și prin creația lui originală, de o sensibilitate discretă, romantic-elegiacă, plină de vibrație și căldură, structurată într-o compoziție elegantă și suplă. Poezia sa a fost remarcată în perioada antebelică de N. Iorga, Perpessicius și P. Constantinescu. Constantin Ciopraga îl definește ca pe un poet contemplativ, pe care îl prind grațiosul, seraficul, cuvântul pur, un cărturar delicat și pios într-un tot ce e moldovenesc. Sunt sigură că sufletul lui încă mai hălăduiește pe aceste meleaguri, iar urmele pașilor lui parcă încă se aud pe aleile grădinii publice unde, în curând, brândușele vor înflori pentru a nu știu câta oară, revărsându-și parfumul suav și insinuând noi versuri de aducere aminte a vremurilor de altădată.

În curând, împrăștiind pe străzi miresme molcome, suave, vor înflori și salcâmi la Bârlad, în cinstea celui care i-a cântat cu atâta bucurie și candoare. Pentru unchiul Gică, Bârladul a fost izvorul de apă vie, sursa lui de inspirație, iar scurgerea implacabilă a timpului o înregistra cu seninătate, așteptând fără spaimă sfârșitul. Bonom și modest, nu credea că și-a zidit, cu opera sa, un „monument mai tare ca bronzul”, precum Horațiu, însă, cochetărie, versul lui „cel mare” l-a luat cu el în eternitate, dând astfel sens morții.

Reîntorcându-mă în timp, pot spune că despărțirea de unchiul meu a fost, metaforic vorbind, ca și cum:

De pe cereasca boltă a căzut
Ca semn de moarte, de sinistre clipe
O despărțire grea, de coborâre în neantul rece
Încremenit, dulceața ultimului surâs piere,
Ca o picătură de rouă ce dispăre în boarea dimineții.
E glas de rugăciune sfântă
Pentru sufletul plecat în nemurire,
În noapte de iunie caldă,
Lăsând în urmă un iz de miresme amare.
Salcâmi nu te-au uitat, bătrâne cărturar.
Te plâng în vechiul sanctuar,
În Bârladul pe care l-ai adorat.
Mi-e dor de tine, unchiule drag
Și mi se face inima cât un bob de linte

La gândul veșniciei infinite.

Uitarea nicidecum nu mă va cuprinde...

Să nu lăsăm ca somnul uitării să se aștearnă peste opera și personalitatea acestui poet bârlădean, care a vibrat numai pentru acest oraș, încercându-l cu o aură de neegalat. Prin prisma lui, Bârladul a devenit o citadelă a poeziei și, de ce nu, a culturii moldave.

Cu un an înainte de a muri, a scris o poezie minunată închinată surorii lui de la Bârlad - Maricica - căreia totdeauna i-a fost recunoscător pentru faptul că a fost cea care a rămas lângă părinți și le-a fost alături până la final. Pentru amândoi, o candelă veșnic aprinsă spre nemurire și neuitare.

Iora. Maricică!
Cine s-a născut odinioară
Ampra casei noastre părintești,
Ne-am răfălit în patru vînturi, doară
Dintre pribegeji frați, și surioară
Acolo a rămas, prute porcești.

*El a lăptat cu bătași și opinci
Să nuștie străjii pășunții,
Să nu-l dea ochii celor din țară - părinți -
Cu ea destinal nu sîi omii scîrtați dinți,
Dar noi am pribejit prute strășni.*

*Vom merge la Bârlad ca să scriem
Din apa vie - a tinereții, ora
Să șume ca-n teac, ca aurora;
Din frunzele în care vestegiu
O frunză verde să-măcure Iora!*

G.G. Ursu

G.G. Ursu a afirmat cândva că Societatea culturală „Academia bârlădeană” are ca scop polarizarea unui însemnat număr de condeieri sau animatori de cultură”, trezind virtualități și contribuind la transformarea unui colț de țară într-o vatră luminoasă de cultură”.

Întotdeauna când poposea la Bârlad, îl însoțeam în peregrinările prin urbe, la cimitire sau în grădina publică

unde se simțea cel mai bine printre mătăsurile de frunze, parfum de flori și pământ proaspăt. Acolo, în mijlocul naturii, printre amintirile copilăriei pierdute, își încărcă bateriile și făurea versuri de o rară plasticitate.

Unchiule drag, dormi ușor încărcat de broderii frumos dantelate, printre amintiri cu scilipiri de aur și argint, în dulcea mireasmă de salcâm.

În încheiere, voi cita dintr-o scrisoare a poetului, din 3 noiembrie 1976:

„Dragii mei, m-am simțit foarte bine la Bârlad, de altfel ca întotdeauna când mă întorc pe meleagurile natale așa de scumpe. Ieri, întâlnindu-mă cu George Ivașcu, mi-a spus că sufăr de bârlădenism”. Cam așa începeau toate scrisorile pe care le primeam, iar șederile la Bârlad pentru el erau o adevărată sărbătoare.

FETIȚA NOASTRĂ

Fetița noastră-i toată în scrisori,
Ea caută cuvinte-a dezmiardare,
Atâtea vorbe dragi înalță flori
Pe pajiștea din fiecă scrisoare.

Ne numărăm șuvițele de-argint,
Eu am mai multe, tu m-ajungi din urmă,
Atâtea vise pe-amândoi ne mint,
Fetița noastră amăgirea curmă.

Nu plânge, mamă, anii niși în păr,
Puzderia de albe, reci petale;
Fetița noastră-i floare de-adevăr
Și cheazăia nemuririi tale.

Dă-mi mâna să intrăm voioși în toamnă,
Zadarnic frunza vieții-i sângerie;
Fetița noastră cu-aur o înseamnă
Din dragostea ei gingașă și vie.

Și mâini va fi-ntocmai ca acum,
Căci dragostea sfârșitul întârzie
Ca frunza ce plutește, aurie,
Mai înainte de-a muri pe drum.

Rozul

Rozul diabetic nu-i ca rozul rozelor,
Evoluția materiei îi are conflictul ei,
N-are să mai gust nimic de toate culorile,
I-au îngustat cele din urmă alei.

Roze, rozee - astigut un maribund în mienă
Și s-a dat esență gresă de parfumer
Era un mare poet, o stia mama' el n'abțin
Și în lăptos l-au înșelat pe asternul dorm

Cândă au inflonț rozee o. folețiu crin
E. capre nă rechon foleșă lui „ubi sunt”
Le-o-i respinz în vis culorilor miragonele
Și deșpui-o fi mai rău, ~~și~~ mă necum
fără mîi

G. G. Ursu despre G. Tutoveanu

G. Tutoveanu s-a născut în Bârlad, la 20 noiembrie, 1872.

Anii cei mai frumoși ai copilăriei și i-a trăit în satele Pupezeni, Cârjăoani și Sălceni, din ținutul Tutovei; după care-a urmat, în orașul natal, școala primară și gimnaziul real.

Izbutind să intre bursier la Școala Normală de Instructori din București, a obținut diploma de absolvire în 1897.

A fost numit institutor la Craiova, de unde s-a transferat apoi la Oltenița, Fălticeni, Focșani, și-n sfârșit la Bârlad.

În anii 1911, 1912 și 1918 a fost Revizor Școlar al Județului Tutova; în 1913, Profesor de Partea Literară și Director al Școlii Medii din Bârlad; în 1926, Inspector Șef al Regiunii III Culturale.

În orașul său de naștere, a întemeiat Biblioteca Publică, Librăria Cooperativă „Eminescu” și Liceul de Fete.

În literatură a debutat de timpuriu, publicând versuri și articole literare prin ziarul bârlădean „Paloda”, care-a apărut multă vreme, în localitate.

A colaborat asiduu la toate revistele de literatură, înființând paralel cu această activitate desfășurată intens, în 1904, revista „Făt-Frumos” care, împreună cu „Semănătorul” lui N. Iorga și „Lucaefărul” lui Octavian Goga, a făcut epocă în evoluția firească a vieții noastre sufletești.

În plin război, mânat de veșnicul său entuziasm, a tipărit

Calendarul nostru pe 1918, primit cu elogii de critica literară, și-n special de N. Iorga; iar mai târziu, revista „Florile Dalbe”, având colaborarea lui T. Pamfile, M. Lungeanu și V. Voiculescu. Aceasta a fost cea dintâi manifestare literară, de după marele război.

Primul său volum de versuri *Albastru*, apărut în 1902, are până acum șase ediții, un adevărat record, în vremurile noastre, când cititorul e-un beduin rătăcitor în arșița aprigă și eternă a deșerturilor, și pururea-nsetat după răcoarea unei oaze.

Al treilea volum al său, *Tineretă*, apărut în editura „Ramuri”, a accentuat calitățile relevate-n mod deosebit, în volumul *Albastru*.

Casa Școalelor și Asociația Transilvană „Astra” i-au publicat, de asemenea, două volume: *Poezii Alese* și *Patria*.

În mai 1915, a întemeiat Societatea literară „Academia Bârlădeană”, din care și-au luat zborul atâtea scriitori de seamă, și care ține veșnic aprinsă torța românismului curat.

Astăzi, G. Tutoveanu este îndrumătorul sufletesc al Țării de Jos, și figura cea mai ideală a acestei vetre de viguroasă energie națională.

(G. G. Ursu, *Poetul G. Tutoveanu*, Bârlad, C. D. Lupașcu, 1928, 34 p. + portr.)

București, 2 ianuarie 1972

Dragă Verga,

Răspund târziu la frumoasa ta scrisoare, încântat de viziunea suculent-umoristică, așa de caracteristică pentru tine, cu care vezi lucrurile.

Nu am nici un „interes” pentru Bîrladul nostru, ci numai dragoste. „Interes”, în sensul rău al cuvîntului, pentru că, altfel, tot ce e nou în Bîrladul nostru vechiu, mă „interesează”. Bine înțeles, ce e nou și valoros, întrucît n-am confundat niciodată valoarea cu ultima modă.

Aniversarea liceului „Gheorghe Roșca Codreanu” a fost un eveniment cu mai multe semnificații pentru mine, pentru noi. În primul rînd, am căutat să ne regăsim pe noi, adolescenții de odinioară, ingenuitatea noastră de pe vremuri, cînd tu umblai prin clasă să culegi colaborări pentru o revistă de șapirograf, care, se pare, a reprezentat pentru noi, împreună cu George Ivașcu, debutul publicistic.

Cît timp mai avem un strop din sufletul copilului în noi, n-am murit încă, spunea Brîncuși.

Cu tristețe, tu scrii că pentru generația noastră a fost o sărbătoare de adio. Posibil să ai dreptate, căci noi am fost o generație a nenorocului, cu tinerețea întunecată de război, în momentul cînd abia ne desfășurasem aripile.

Dar ce spui de doctorul Vasile Rășcanu de la Iași, om de 87 de ani și de generalul Vasiliu-Rășcanu, de 83 de ani, totuși prezenți la aniversare?

O tristețe în plus este spiritul justițiar cu care liceul nostru poate privi ce au făcut într-o viață foștii lui elevi, dacă micile lor împliniri sunt la nivelul aspirațiilor și așteptărilor! Dar de asta, să nu mai vorbim, pentru că (îți dau perfectă dreptate) ce ar fi fost generația noastră, ce ar fi dat sub auspiciile unor împrejurări mai fericite?

Urmăresc cu înțelegere și simpatie noile generații de cărturari care se dezvoltă pe meleagurile bîrlădene.

Cu unii, port și corespondență. Cred într-o continuitate spirituală, nu cred într-un conflict între generații. Durabile mi se par numai operele care stabilesc un echilibru între tradiție și inovație. Este crezul meu și-l pot oricînd întemeia pe numeroase fapte ale culturii.

În urma unui schimb de scrisori cu profesorul Constantin Parfene (astăzi la Iași) am luat hotărîrea să scriem o carte despre „Bîrladul literar”. Ar fi reluarea unui material vechi într-un nou sistem de idei. Cum eu am prins o parte din tot ce-a fost, iar el a trăit într-un Bîrlad nou, am putea împleni firele într-o unitate, revelînd spiritualitatea bîrlădeană.

Într-o lună îmi apare cartea „Memorialistica în opera cronicarilor”, (la Editura Minerva) un fragment din dizertația de doctorat.

La-nceputul anului 1972, te rog să primești urări de sănătate, ceea ce este esențial mai ales la anii noștri, de seninătate sufletească și de succese în tot ce lucrezi.

Oricînd primesc cu plăcere vești de pe plaiurile natale, părăsite demult în spațiul exterior, niciodată în suflet.

Vechiul coleg,
G.G. Ursu

București, 2 ianuarie 1972

Dragă Verga,

Răspund târziu la frumoasa ta scrisoare :
încântat de viziunea suculent-umoristică, așa de
caracteristică pentru tine, cu care vezi lucrurile.

Nu am nici un „interes” pentru Bîrladul
nostru, ci numai dragoste. „Interes”, în sensul rău al
cuvîntului, pentru că, altfel, tot ce e nou în Bîrladul
nostru vechiu, mă „interesează”. Bine înțeles, ce e nou
și valoros, întrucît n-am confundat niciodată valoarea
cu ultima modă.

Aniversarea liceului „Gheorghe Roșca Codreanu”
a fost un eveniment cu mai multe semnificații pentru
mine, pentru noi. În primul rînd, am căutat să ne
regăsim pe noi, adolescenții de odinioară, ingenuitatea
noastră de pe vremuri, cînd tu umblai prin clasă să
culegi colaborări pentru o revistă de șapirograf,
care, se pare, a reprezentat pentru noi, împreună cu
George Ivașcu, debutul publicistic.

Cît timp mai avem un strop din sufletul
copilului în noi, n-am murit încă, spunea
Brîncuși.

Cu tristețe, tu scrii că pentru generația
noastră a fost o sărbătoare de adio. Posibil să ai
dreptate, căci noi am fost o generație a
nenorocului, cu tinerețea întunecată de război,
în momentul cînd abia ne desfășurasem
aripile.

Dar ce spui de doctorul Vasile Rășcanu de
la Iași, om de 87 de ani și de generalul
Vasiliu-Rășcanu, de 83 de ani, totuși prezenți
la aniversare?

O tristețe în plus este spiritul justițiar cu
care liceul nostru poate privi ce au făcut într-o
viață foștii lui elevi, dacă micile lor împliniri
sunt la nivelul aspirațiilor și așteptărilor!
Dar de asta, să nu mai vorbim, pentru că (îți
dau perfectă dreptate) ce ar fi fost generația
noastră, ce ar fi dat sub auspiciile unor
împrejurări mai fericite?

Urmăresc cu înțelegere și simpatie noile
generații de cărturari care se dezvoltă pe
meleagurile bîrlădene.

Cu unii, port și corespondență. Cred într-o
continuitate spirituală, nu cred într-un conflict
între generații. Durabile mi se par numai
operele care stabilesc un echilibru între tradiție
și inovație. Este crezul meu și-l pot oricînd
întemeia pe numeroase fapte ale culturii.

În urma unui schimb de scrisori cu
profesorul Constantin Parfene (astăzi la Iași)
am luat hotărîrea să scriem o carte despre
„Bîrladul literar”. Ar fi reluarea unui material
vechi într-un nou sistem de idei. Cum eu am
prins o parte din tot ce-a fost, iar el a trăit
într-un Bîrlad nou, am putea împleni firele
într-o unitate, revelînd spiritualitatea
bîrlădeană.

Într-o lună îmi apare cartea „Memorialistica
în opera cronicarilor”, (la Editura Minerva)
un fragment din dizertația de doctorat.

La-nceputul anului 1972, te rog să
primești urări de sănătate, ceea ce este
esențial mai ales la anii noștri, de seninătate
sufletească și de succese în tot ce lucrezi.

Oricînd primesc cu plăcere vești de pe
plaiurile natale, părăsite demult în spațiul
exterior, niciodată în suflet.

Vechiul coleg,
G.G. Ursu

Aprecieri critice

Cunoscut prin contribuțiile sale de istoriografie literară, G. G. Ursu este în același timp și un prea delicat poet. Ceea ce deosebește poezia lui G. G. Ursu de aceea a confracților săi moldoveni este o melancolie cu mult mai adîncă ce transcende motivele evocate și se comunică existenței însăși.

E un sentiment al trecerii timpului, implacabilă; melancolie calmă, dar puternică, pe care poeme ca *Salcâm uituc*, de pildă, o exprimă cu strălucire.

PERPESSICIUS

G. G. Ursu e un contemplativ, un evocator înclinat spre elegiac. Observ că-l prinde grațiosul, seraficul, cuvântul pur.

Poezie de elevație – de înălțare în zona spiritului calm, odihnitor, de meditație senină. Stridențele de limbaj nu aderă cu atmosfera sa de sonată melodioasă...

G. G. Ursu e un cărturar delicat și pios întru tot ce e moldovenesc.

Constantin CIOPRAGA

Ion N. OPREA

Zilele Mihai Eminescu la Edmonton - Canada

Aflăm din revista „Cuvântul Adevărului”, nr. 3-4, 2011, ce apare la Edmonton, Canada, modul cum a sărbătorit comunitatea română din localitate Zilele „Mihai Eminescu”. Într-un cursiv semnat de părintele George Bazgan, conducătorul publicației și paroh în localitate, aflăm că la 16 ianuarie 2011, în fața Centrului românesc, atașat de Biserica parohială Sfinții „Constantin și Elena”, a fost amplasat și dezvelit bustul **Luceafărului** poeziei românești, Mihai Eminescu.

La realizarea proiectului au contribuit un arhitect canadian, un artist-sculptor din Vaslui, profesorul Gheorghe Alupoaiiei, dar și un mare număr de români stabiliți în Edmonton, animați de înalte sentimente de mândrie națională.

Bustul lui Mihai Eminescu a fost lucrat în bronz de către o companie de mare reputație locală, Behrends Bronze Inc., montat pe o coloană de beton armat, înveșmântată artistic în piatră naturală cu cuarț. O carte imensă (1,20cm. x 0,80cm.), tot din bronz, tronează deschisă, sprijinită de coloana principală a edificiului, într-o înclinare de 45 de grade. Pe paginile ei pot fi citite versuri din poezia „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, în limbile română și engleză.

Întregul complex artistic este viziunea ex-bărlădeanului Constantin Clisu, care împreună cu preotul George Bazgan și doctorul Ion J. Slănină s-au constituit într-un grup de inițiativă care a pus în valoare demersul gândit.

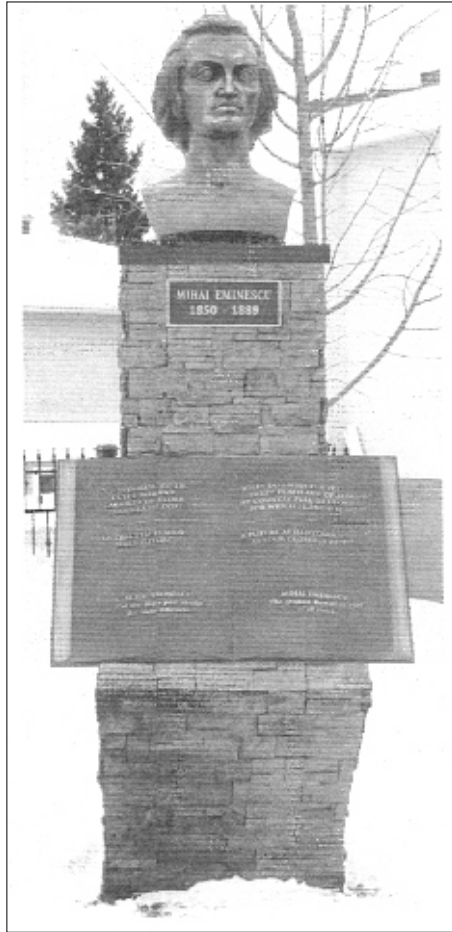
La realizarea proiectului au mai contribuit tânărul arhitect canadian Kenneth Jason Forner, împreună cu soția, Magda (Scarlat) Forner, o româncă, tot pe atât de sufletistă, care nu numai că l-a apropiat pe soțul său de biserica ortodoxă română, dar l-a făcut să-l și iubească pe Mihai Eminescu, geniul poeziei din România, pe care îl prețuiește și admiră în mod deosebit.

Realizarea lucrării în ansamblu a beneficiat și de asistența și măiestria altui entuziast, domnul George Chiosa, care a supravegheat lucrările de execuție a Coloanei, în special.

Detalii privind evoluția înfăptuirii proiectului, însoțită de fotografii și comentarii, sunt oferite de „Caietul

Omagial - Mihai Eminescu”, pus în pagini într-o ținută grafică și documentară de excepție, lansat la public în ziua dezvelirii Monumentului – 16 ianuarie 2011.

Caietul în cauză se constituie într-o omagială a grupului de inițiativă a ansamblului, adusă contribuitorilor și participanților la eveniment.

Caietul beneficiază de un editorial semnat de Theodor Codreanu, un nume de referință în literatura română actuală și nu numai, de un snop de poezii eminesciene („Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, „Scrisoarea III”, „Mai am un singur dor”, „Sara pe deal”, „O, mamă...”, „De-or trece anii”), dar și „Gânduri despre Eminescu”, semnate de pr. George Bazgan, dr. Ion J. Slănină și prof. Constantin Clisu.

Onorabil, Caietul omagial prezintă – minialbumul, cu autoportret – al Omului – profesor, artist și realizator Gheorghe Alupoaiiei, care reliefează luminile în care viețuiește artistul-patriot român – ansamblul sculptural „Pro-Patria” de la Movila lui

Burcel- Vaslui, o statuie în bronz a lui Ștefan cel Mare și Sfânt de la Episcopia din Huși, Bustul primului domn al Unirii – Alexandru Ioan Cuza și al Doamnei Elena Cuza, Nicolae Milescu Spătaru – deschizătorul diplomației românești, busturi ale unor oameni de cultură, știință și artă din România, Victor Ion Popa, Emil Racoviță, Ștefan Procopiu, Spiru Haret și alte lucrări care îi aduc în prim-plan personalitatea, talentul și dăruirea.

Nu lipsește, după cum era și normal, o listă a donatorilor pentru concretizarea monumentului, la care adăugăm considerațiile noastre față de tot ceea ce s-a făcut pentru noi și pentru poetul nostru Mihai Eminescu la Edmonton-Alberta-Canada.

Sus în curtea cea domnească

Sus în curtea cea domnească,
La domnia din Bârlad,
Șade tânăr Domnul Vlad –
Sub căciula-i țărănească
Pe-a lui umeri plete cad.

Astfel șade trist și rece
La ospățul luminat
Din domnescul lui palat,
Cu priviri crunte și rece,
Cu ochiul negru înfundat.

Fața palidă și tristă,
Manta-i neagră pe-umeri tari,
Fața spână, ochii mari –
Astfel trece în revistă
Pe boierii lui cei mari.

Ici bătrâni ca iarna albă,
Muți cu fruntea de arginți,
Șoptesc dulce și cumiți –
Colo tinerețea dalbă
Cu răs mult și fără minți.

Femei palide, frumoase,
Fețe blânde, ochi de foc
Ce [î]n gene li se joc
Și-a lor raze luminoase
Printre ele-și cată loc.

Sala-i mare, strălucită,
Masa-i albă, oaspeți mulți,
Vorbe dulci să tot ascuți,
Chiar lumina-i îndrăgită
De ochi lucii, de ochi mulți.

1869-1870

Diana STOICA

Semne poetice. Peștera în imaginarul poetic eminescian

În cadrul imaginilor care construiesc imaginarul chtonian, peștera este elementul legat de dimensiunea interioară, ascunsă a pământului. Imaginația materială este întemeiată pe dialectica lui a *arăta* și a *ascunde*, în condițiile în care cele două concepte există în simultaneitate, atât în structura de suprafață cât și în structura de adâncime a lumii. Dincolo de a arăta, a ascunde este o funcție primordială a vieții, pentru că interiorul are attribute care țin atât de evident de tenebre încât trebuie să dăm tot atâta importanță unei scoateri la lumină dar și unei ascunderi în întuneric¹. „Cum să nu vezi că natura are simțul profunzimii?”² spune Bachrlard. Traseul adâncimii, spre interiorul pământului, în peșteră, este un spațiu al transcendenței care face posibilă comunicarea cu forțele chtoniene. În acest sens, în tradițiile inițiatice, „peștera este o întuchipare a cosmosului: solul ei neted corespunde Pământului, bolta – Cerului”³, reprezentând un loc de trecere de la pământ la cer, un fel de „templu natural” în care „o religie subterană poartă o pecete de neșters”⁴. La Eminescu, un asemenea loc este peștera magului din *Povestea magului călător în stele*. Purtător al unor practici arhetipale, magul, care transcende timpul fenomenel într-o identificare cu timpul cosmic: „*Bătânu-i ca și vremea cea fără de-nceput*” (O.IV, 154), locuiește într-o peșteră, ascunsă în interiorul munților care converg ascensional spre unirea cu cerul, un fel de matrice cosmică în care se întâlnesc teluricul și cerescul: „*În munți ce puternici din codri s-ardică, / Giganți cu picioare de stânci de granit, / Cu fruntea trăsniță ei norii despică // Acolo prin ruini, prin stânci grămadite / E peștera neagră zăhastrului mag,*” (O.IV, 156). În dimensiune atemporală, peștera, însoțită de epitetul „negru”, sugesție a lumii subterane, intră în rezonanță cu ființa profundă din adâncul pământului: „*Regele-ntinde bătrânele-i membre și horăește. / Până-n fundul pământului urlă: peștere negre / Și rădăcinile munților mari se cutremură falnic*” (O.IV, 198), iar în sintagmă poetică cu epitetul „adânc” este imagine fundamentală care contribuie la desfășurarea unui imaginar mitic: „*Vezi un vânt bătrân și avar cu fața mâhnită / Cărbănind al zorilor aur în saci de-ntuneric, / Ca să-l îngroape în peșteri adânci din munții cei falnici*” (O.V, 169).

Relația munte-peșteră construiește o dimensiune axială în interpretarea lumii. Muntele – vector al înaltului, peștera – vector al adâncului dezvoltă un arhetip al cosmosului unde bolțile, reprezentare imaginară a cerului, sunt susținute de stâncile de bazalt care imaginează, arhitectural, coloanele: „*Și peșteri nalte s-adâncesc în munte / Stânci de bazalt țin bolțile-n coloane / Se mișcă-ncet pădurea-i de pe frunte*” (O.V, 182). În acest peisaj al adâncimii, imaginea creată este una a înălțării, într-o percepție oximoronică care exprimă poetic o permanentă redescoperire a unor structuri arhetipale în alcătuirea lumii. Peștera este, de asemenea, și spațiu

protector al îndrăgostiților, un refugiu al intimității, ca să-l parafrazăm pe Bachelard: „*Și ți-aș spune-a mea iubită / Că de mult eu te-am cătat: /... / Într-a peșterii răcoare, / Într-a noptilor mister.*” (O.IV, 52).

Un simbolism aparte, marcat de ideea transcendenței, dezvoltă imaginarul peșterei în proză. În *Cezara*, peștera, spațiu tranzitoriu între două lumi: profană și esențială, este forma prin care ființa are acces la dimensiunea esențială a lumii – sacralitatea: „*Lumea mea este o vale, înconjurată din toate părțile de stânci nepătrunse cari stau ca un zid dinspre mare, astfel încât suflet de om nu poate ști acest rai pământesc unde trăiesc eu. Un singur loc de intrare este – o stâncă mișcătoare ce acoperă măiestru gura unei peștere care duce pân-în lăuntru insulei. Astfel cine nu pătrunde prin acea pșteră crede că această insulă este o grămadă de stânci sterpe înălțate în mare, fără vegetație și fără viață.*” (O.VII, 121). În contextul în care peștera trimite la un simbol al locuinței, imaginea peșteră-casă în care personajul își construiește un întreg univers: „*În acea dumbravă este peștera ce am prefăcut-o-n casă, și prisaca mea.*” (O.VII, 121) are funcția de spațiu protector, de adăpost natural în interiorul lumii. În acest sens, putem interpreta odată cu Bachelard că „adăpostul ne sugerează luarea în stăpânire a unei lumi”⁵. A lua în stăpânire lumea și a o face a sa într-o perfectă armonie cu natura este modul specific în care personajele eminesciene își duc existența adamică în ținuturi paradisiace. Prin nevoia unei permanente raportări la originaritatea lumii, peștera este imaginată ca un spațiu sacru, întruchipare a cosmosului, în dimensiunea interioară a pământului, care asigură legătura cu cerescul. Însă aceeași imagine, prin însăși așezarea în adâncimea pământului, este asociată teluricului, slujind drept adăpost forțelor obscure, întuchipare a răului. În *Sărmanul Dionis*, metamorfoza casă-peșteră dezvăluie o lume legată de practicile magice, prin acțiunea forțelor demonice care sălășluiesc în adânc: „*Dar îndată ce ieși Dan, îndată ce coborâse scările cu cartea subsuori și ridicând cu mâna lumga poală a rasei de șiac... casa se prefăcu într-o peșteră cu păreții negri ca cerneala, lumânarea de ceară într-un cărbune plutitor în aer, cărțile în beșici mari de sticlă, la gură legate cu pergament, în mijlocul cărora tremurau într-un fluid luminos și viorii draci mici spânzurați de coarne, care zupăiau din piciorușe.*” (O.VII, 102).

Note:

1. Gaston Bachelard, *Pământul și reveriile odihnei*, Editura Univers, București, 1999, p.12.
2. *Ibidem*.
3. Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, vol. 3, Editura Artemis, București, 1993, p.77.
4. Gaston Bachelard, *Op. cit.*, p. 150.
5. *Ibidem*, p. 154.

Costin CLIT

Fondatorii revistei „Zorile” a Liceului de băieți „Cuza Vodă” din Huși

Ion N. Oprea identifică într-un articol recent ca susținători ai revistei „Zorile” pe elevii Ionel David, Mitică Ionescu, Gheorghe Harnagea și Octavian Angheluță, ultimul cu statutul de colaborator permanent.¹

Fondatorii revistei „Zorile”, publicație tipărită din 1922, au fost Gheorghe Harnagea (clasa a VI-a), Octavian Angheluță (clasa a VI-a), Ion N. David (clasa a VII-a) și Dumitru Ionescu (clasa a VII-a).² În articolul de față dorim să punem în evidență cariera fondatorilor revistei „Zorile”.

Gheorghe P. Harnagea (22 ianuarie 1905 - ?), născut în Huși, fiul negustorului Petru I. Harnagea și al soției acestuia Zoe, născută Damaschin, originară din Târgu-Bujor, județul Covurlui. Urmează cursurile Școlii primare nr. 3, cu sediul în str. Melchisedec, unde are ca dascăl și pe învățătorul Ion Bordea. Din 1916 este înscris la Gimnaziul „Anastasie Panu” din Huși, care funcționează în chiliile Episcopiei, deoarece clădirea

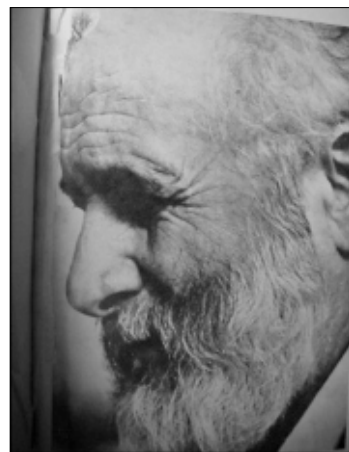

gimnaziului a fost transformată în spital militar. Clasa a V-a o urmează la Liceul Internat „Costache Negruzzi” din Iași (1920-1921), clasele a VI-a și a VII-a la Huși, iar a VIII-a la Iași, ca extern al aceluiași Liceu Internat. La liceul de băieți „Cuza Vodă” din Huși a avut colegi de seamă: Octavian Angheluță, viitor pictor și profesor universitar, Crișan Codrescu, director general în Ministerul Sănătății, Iorgu Donea, președinte al Tribunalului Ilfov, Ion N. David, magistrat superior, Dumitru (Mitică) Ionescu, ofițer superior de Stat Major, Aurel Apostu, magistrat superior, Alexandru Boldescu, președinte al tribunalului din Timișoara. Gheorghe Harnagea a participat la concursurile Societății „Tinerimea Română” din București, la care a fost recompensat cu distincții de merit, sau la concursurile organizate de Gazeta matematică. „Una din realizările sale de seamă la care a avut un rol deosebit, alături de Ion David și Mitică Ionescu, a fost inițierea și publicarea revistei școlare a liceului intitulată „Zorile” la care participau și elevii din celelalte școli secundare din oraș, stimulați și cultivați de elevul Harnagea. Unul dintre elevii stimulați a fost și viitorul epigramist Vasile Coban, elev sărac și modest din Schiopeni. Casa părinților săi era deschisă colegilor care veneau ori de ori aveau vreo lecție mai dificilă, să-l consulte și să-i ajute. Adeseori, aici, se adunau prietenii intimi pentru a face lecturi din poezii de seamă sau se antrenau discuții științifice ca într-un adevărat cenaclu literar-științific. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă iniția organizarea de colective folclorice de elită, care strângeau fonduri pentru biblioteca școlară sau pentru excursiile din vară a liceului.” Înscris la Școala Politehnică din București, secția Electromecanică, în 1924, își satisface stagiul militar în cadrul aceleiași instituții și obține gradul de sublocotenent în rezervă. Ca inginer electromecanic se angajează cu greutate la Întreprinderea Societatea Franco-Română din Brăila (Progresul, din timpul regimului comunist), se transferă după scurt timp la Uzinele Malaxa din București, apoi la

Reprezentanța comercială a Societății „Companie generale de Radiologie”, franceză, cu sediul în România. Este trimis și la Paris pentru specializare în domeniul radiologiei. Odată cu izbucnirea celui de-al doilea Război Mondial este mobilizat și folosit ca profesor la Școala de maiștri militari. Între 1949 – 1953 activează la Direcția Canalului Dunăre – Marea Neagră din Constanța. Odată cu sistarea lucrărilor activează ca inginer radiolog în cadrul Ministerului Sănătății, contribuind la organizarea serviciilor de radiologie de pe lângă spitalele din țară. Conduce Școala de tehnicieni radiologi. Din 1957 până la pensionare lucrează în cadrul Institutului de Cercetări a Ministerului de Transporturi și Comunicații, cu aplicații în radiologie.³

Octavian Angheluță (3 mai 1904 - 1978), născut în orașul

Brăila, unde termină școala primară (1910-1914), urmează cursul inferior al liceelor din Bacău și Roman, iar pe cel superior la Liceul de băieți „Cuza Vodă” din Huși, absolvit în 1924. Cu o înclinație spre desen și pictură s-a remarcat prin expozițiile de la sfârșitul anului școlar și prin „caricaturile schițate în cretă, pe tablă, la șezătorile școlare ale liceului. Au făcut senzație caricaturile expuse de elevul Angheluță, la una din librăriile orașului din acel

timp, reprezentând pe unii profesori ai școlii.” Este premiat ca elev în 1921 în cadrul concursului „Tinerimea Română” din București. Urmează cursurile Academiei de arte frumoase din București (1924-1928), având ca dascăli pe Constantin Artachino, George Demetrescu Mirea și Camil Ressu. Concomitent urmează cursurile Facultății de litere. Funcționează ca profesor de desen în învățământul secundar, la Liceul din Câmpina (1929-1936) apoi la catedra de pictură a Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București, până la pensionarea sa din 1972. I se acordă în două rânduri titlurile de laureat al Premiului de Stat, artist emerit, Ordinul Muncii și Ordinul Steaua României.⁴

Potrivit criticului Mircea Deac opera sa „este vastă, complexă, diversă, bogată în experiențe, realizată într-un timp îndelung în care a fost vecin cu cele mai felurite tendințe. De aceea este greu a-l defini pe artist doar în câteva cuvinte și a-l încadra schematic în două direcții. Uneori a apelat la geometrizare, după cum are și lucrări pe care le putem numi foviste. Îl putem defini în primul rând ca pictor peisagist și portretist. Prin o vastă galerie de portrete el ne readuce în prim plan figure ilustre de scriitori, savanți, artiști, de copii, de femei frumoase, demonstrând că portretul nu și-a pierdut în epoca noastră valoarea documentară și artistică atât de apreciată în trecut. Pentru a fi portretist, ne arată pictorul O. Angheluță trebuie să stăpânești meșteșugul picturii, să fii cinstit cu tine însuși și cu modelul, să te ferești de idealizare sau schematizare. Modelul l-a determinat pe artist să prefere drumul onest, ostil fiind evadărilor spre modernism. Pictura sa se caracterizează prin calm, delicatețe și franchețe,

prin sentimente lirice, tinerești și senine.”⁵ „Octav Angheluță, este un pictor de o perfectă cinste meșteșugală. D-sa nu caută să înșele prin trucuri de efect, nu înconjoară niciodată greutățile ce i se ivesc în cale, merge până la capăt în ceia ce are de spus. Astăzi, o asemenea ținută nu se întâlnește oricând, în febra atator improvizații și invenții, care vor să scoată cu orice preț pe artist din rândurile cumiți și să-l proiecteze în senzațional” (Tache Soroceanu).⁶

„Căci, dacă e să ne referim la arta noastră, cine continuă azi tradiția strălucită a lui Steriadi (din desenele în care s-a automatizat), Iser, Șirato sau Ross? Octav Angheluță e << o pasăre rară >> - chiar dacă îl considerăm în cadrul artei mondiale - dar cred că pasărea e atât de puternic elocventă, atât de puternic pilduitoare, încât cu ea poate începe și la noi o nouă primăvară.

Cu o înzestrare însemnată de desenator, de portretist, cu evidente și remarcabile daruri pe tărâmul artei compoziției, cu o voință de înnoire ce poate fi dată de exemplu, Octav Angheluță ne apare astăzi ca o fericită împlinire de maturitate și de tinerețe sufletească.”⁷

Lucrări: *Natură statică, Colț de atelier* (expuse la Salonul oficial, acordându-i-se premiul „Anastase Simu” în 1929), *Autoportret, Peisaj din Câmpina* (expuse la Salonul Oficial în 1930), *După lucru* (expusă la Salonul Oficial în 1931), *Cap de studiu* (espusă în 1932), *Peisaj de toamnă* (espusă în 1933), *Natura moartă, Nud* (1935), *Iarnă, Năframa albă, Portret* (1936), *Gânduri, Atelier de țară, Masa de lucru, Case din Poiana Sibiului, Tataia, Proba oțelului, Tata*.⁸

Lucrări despre pictor: *Expoziția retrospectivă Octavian Angheluță*, Editată de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, 1974;

Portretul lui **Ion N. David** a fost realizat de Iorgu Donea, fost președinte al Tribunalului Ilfov, absolvent al Liceului de băieți „Cuza Vodă”, promoția 1924. Ion N. David (3 februarie 1904-1967), absolvent al Liceului de băieți în 1922, elev eminent,

a urmat cursurile Facultății de Drept din Iași, este numit ajutor de judecător la Judecătoria mixtă din Huși, reușește să fie primul pe țară la sesiunea examenului de capacitate a magistraților în 1930. Avansează ca judecător la Tribunalul din orașul Ploești (1934), președinte al secției civil-notariat a Tribunalului Ilfov din București (1939), consilier la Curtea de Apel din București (1945), este delegat ca secretar general al Ministerului de

Justiție până în 1947, unde a fost un colaborator „prețios” al ministrului de justiție Lucrețiu Pătrășcanu. „În această calitate a contribuit din plin la elaborarea noii legislații, care a dus la apărarea și consolidarea noii orânduiri social-economice a R.S.R.”. Inteligent, studios, modest, onest, cu o vastă cultură juridică și generală, conduce cu mult tact dezbaterile juridice.⁹

Dumitru Ionescu (1900 - ?), activează de mic copil în corul Episcopiei și cel al bisericii Sfântul Dumitru din Huși, urmează cursurile Școlii primare nr. 1 de băieți (unde se află actualul local al Școlii nr. 3, de lângă Colegiul „Cuza Vodă”), local în care poposește în 1941 împreună cu comandamentul militar (2-3 zile), unde are „biroul (operații) în aceeași clasă - cu bănci micuțe, ca atunci când aveam 7 ani- cu D-na Homoceanu!”. Între 1907-1914 învață în orașul Huși, apoi, probabil din 1915, urmează cursurile Gimnaziului „Anastase Panu” (1-2 ani, în

clădirea hotelului Constantinescu). S-a remarcat în calitate de cercetaș în timpul războiului, rămâne în București în timpul ocupației germane (1916-1918). Își petrece vacanțele în localitatea Grumezoaia. Tatăl său, poreclit „moș Popa” era văr cu Mitiu Harnagea. După absolvirea gimnaziului urmează cursurile clasei a V-a la Liceul „Brătianu” din Pitești („Nicolae Bălcescu” în timpul regimului comunist). După un stadiu la Poșta din Huși este primit ca pedagog la Școala Normală din Huși, la clasele a VII-a și a VIII-a. Îl întâlnim ca absolvent al Liceului de băieți „Cuza Vodă” din Huși în 1923.¹⁰ Este absolvent al Academiei Militare. În 1931 are gradul de locotenent și-l regăsim mai târziu funcționând în Statul Major cu gradul de colonel.¹¹

Note:

1. Ion N. Oprea, „Zorile”, revista liceului în Theodor Codreanu (coordonator), *Alma Mater Hussiensis: Liceul „Cuza Vodă” din Huși, la cea de a XC-a aniversare*, Editura „Ștefan Lupășcu”, Iași, 2008, p.61.
2. Petru P. Harnagea, *Oameni de seamă din ținutul Hușului*; Vezi și Lina Codreanu, *Gheorghe Focșa, etnograf și muzeograf*, în Theodor Codreanu (coordonator), *Alma Mater Hussiensis: Liceul „Cuza Vodă” din Huși, la cea de a XC-a aniversare*, p. 89, nota 4.
3. Petru P. Harnagea, *Oameni de seamă din ținutul Hușului*; Vezi și Theodor Codreanu (coordonator), *Istoria Hușilor*, Editura Porto-Franco, 1995, p. 277.
4. *Ibidem*.
5. *Ibidem*.
6. „Adevărul literar și artistic”, din 18 noiembrie 1939.
7. Eugen Schileru, *Expoziția Octav Angheluță în „Informația Bucureștiului”*, din 18 martie 1967.
8. Petru P. Harnagea, *op. cit.*; Vezi și Theodor Codreanu (coordonator), *op. cit.*, p. 258.
9. *Idem; Ibidem*, p.301.
10. Costin Clit, *Liceul Teoretic „Cuza Vodă” din Huși - Studiu monografic* -, Editura Thalia, Vaslui, 2003, p. 208 (A se vedea și pentru ceilalți anul absolvirii în aceeași lucrare); *Idem, Indexul absolvenților*, în Theodor Codreanu (coordonator), *Alma Mater Hussiensis: Liceul „Cuza Vodă” din Huși, la cea de a XC-a aniversare*, p. 384, respectiv 362 (pentru Octavian Angheluță) și 375 (pentru Ion N. David).
11. Petru P. Harnagea, *op.cit.*

Gheorghe CLAPA

Liceul Pedagogic „Alexandru Vlahuță” (1870-2010) 140 de ani de la înființarea Școlii Normale

Anul trecut s-au împlinit 140 de ani de la înființarea la Bârlad a primei Școli Normale, având în frunte, în calitate de director, pe întemeietorul ei, Ioan Popescu, care preciza: „...ca să avem școli trebuie mai înainte să avem învățători buni, pentru a răspândi învățătura și buna creștere în comunele rurale.” Se ajunge la necesitatea înființării și în Bârlad a unei Școli Normale, însă ci internat, căci Ioan Popescu nu concepea Școală Normală fără internat, fără uniformă, la început portul național, fără lucru manual – împletituri din paie, din răchită, mături etc. –, fără practică agricolă, fără muzică instrumentală și mai ales fără practică pedagogică și societate artistico-culturală. După revoluția de la 1848 ia drumul pribegiei, refugiindu-se în Bucovina la boierii Hurmuzachi, unde cunoaște pe revoluționarii bârlădeni Nicolae Codreanu, Manolache Costache Epureanu și Iorgu Radu. Acesta din urmă văzând în transilvăneanul Ioan Popescu un tânăr energic, capabil, inteligent, temeinic, instruit, îl ia cu dansul la Bârlad, astfel că în anul 1851 este numit profesor și director la singura școală primară de aici. Din acest moment și până la 11 iulie 1901 când s-a stins din viață, profesorul Ioan Popescu a deveni cel mai zelos animator al culturii bârlădene, cu înrăurire directă și pozitivă asupra întregului proces de învățământ din România. La insistențele miniștrilor Ion Măiorescu, Dimitrie Bolintineanu și ale altor cunosători și iubitori ai culturii și învățământului românesc, între 1855-1870 existau în țară cinci școli normale: una la Iași (1855), două la București (1867), una la Ploiești (1868) și una la Focșani (1870).

Luminatorul intelectual ardelean Ioan Popescu reușește ca în anul 1870 să deschidă la Bârlad a șasea Școală Normală din țară, fie prin Expuneri și Apeluri către cetățenii din județul Tutova, fie prin dările de seamă, intervenții și memorii adresate forurilor superioare de resort. La festivitatea de deschidere, marele om de cultură,

menționând rolul școlii în menirea ei de a instrui și educa, spunea: „Dă Dumnezeu bine și pace în România să devină unită cu toate părțile ei, cultă și civilizată de la o margine la alta, mare, tare și fericită, spre a-și recupa cu o oră mai înainte cuvenitul ei loc între națiunile cele mai valoroase ale

Europei.” S-a trecut la popularizarea înființării la Bârlad, prin circulare trimise în diferite județe, a Școlii Normale de Stat și s-a cerut școlilor publice primare de patru clase „să îndrume un număr de elevi cu calitățile cerute, care ar dori a se prepara în această școală pentru cariera de învățător în comunele rurale”. Școala Normală de băieți devine, după liceu, al doilea focar de cultură al Bârladului. Încă din luna aprilie 1870, pentru recrutarea primei serii de elevi, primul director al școlii, Ioan Popescu, însoțit de către institutorul Daniel Montani, ardelean și el, colindă cu căruța din sat în sat, ținând examen la fața locului, izbutește să aleagă dintre absolvenții cursului primar 60 de băieți sănătoși și inteligenți, viitori elevi interni ai Școlii Normale. Din cei 60 înscriși, după patru ani sunt declarați absolvenți 52 care, toamna, au luat drumul către satele din județ ca „... să destrame întunericul neștiinței de carte...” împreună cu cei 18 învățători vechi, mărinind numărul școlilor sătești din județul Tutova la 70. În 1874 iunie 15, școala este reorganizată: iese din administrația și subvenția Societății pentru învățatură și trece sub denumirea de Școală Normală primară publică, permanent întreținută de stat. Din 1875 și până în

1893 școala a funcționat cu patru clase. Din 1893 și până în 1903 a funcționat cu 5 clase. Din 1903, în urma planului de învățământ a lui Spiru Haret, numărul anilor de studii se ridică la 6, formă care funcționează până în anul 1931, când i se adaugă clasa a VII-a. Din 1935 și până la reforma învățământului din 1948, Școala Normală a funcționat cu 8 clase, devenind apoi Liceul Pedagogic din Bârlad.

În 1894, ca rezultat al strădaniilor profesorului de pedagogie Grigore Patriciu, se realizează Școala de aplicație, școală de tip urban, unde elevii școlii normale făceau practică pedagogică, școală care a funcționat cu două clase apoi (1895), cu trei clase, iar din 1919 numărul claselor s-a ridicat la patru. Din 1897, școala normală începe să funcționeze în localul ei propriu, cu școală de aplicație proprie, cu grădină și fermă pentru practica agricolă, cu un grup sanitar, sală de gimnastică și de festivități, sală de lucru manual, cu săli de clase spațioase și dormitoare cu confort corespunzător, cu bucătărie modernă și o imensă sală de mese ș.a., având în incinta școlii o societate culturală denumită: „Societatea Culturală Ioan Popescu”. Printre multele aberații ale „epocii de aur”, a fost și aceea a desființării în 1980 a acestei unități de învățământ, care va fi reînființată în 1990, această instituție ocupându-și din nou locul cuvenit în ansamblul sistemului de învățământ bârlădean.

Ziua de 15 septembrie 2001 înseamnă pentru Liceul Pedagogic „Alexandru Vlahuță” din Bârlad, actul de naștere pentru noul local în care funcționează această unitate de învățământ, unică în județ prin specializările în care pregătește elevii în liceu. Finalizarea investiției din strada Lirei nr. 15, a permis mutarea în noua clădire, cu 20 săli de clasă, laboratoare, cabinete, bibliotecă. Au fost finalizate și dotate: sala de sport, grădinița și alte utilități în perimetrul școlii ce are o suprafață de un hectar.

Alexandru MĂNĂSTIREANU

Ziditor de cuvinte, de Ion Popescu-Sireteanu

La sfârșitul lunii iulie 2010, când abia mi se adusese de la Iași grăbitul volum III al Călătoriei mele și l-am trimis cu oarecare sfială așteptând cu îndoială un semnal de răspuns, nu mică mi-a fost mirarea când pe 6 august mi s-a trimis volumul de poezii cu titlul enunțat mai sus. Autograful consemnat de autor m-a emoționat la culme! E cu totul special și rămâne deocamdată citit-știut de autor, de mine și de fiica mea, sosită acasă în vacanța de vară.

Îl țin în inimă și nu-l difuzez deoarece încă mai am o doză de modestie și că tocmai acest autograf mă obligă și mai mult în privința scrisului... În momentul acela, în curtea și în casa mea au venit rânduri, rânduri de musafiri – colegi și prieteni de-ai noștri și în acest fel, volumul a fost citit la repezeală, iar preocupările noastre s-au canalizat pentru lansarea propriu-zisă a volumului în cadrul revistei „Academia Bărlădeană” – aproape centenară. Zilele acestea, aranjând un grup de cărți, m-am oprit din nou asupra volumului în discuție și mi-am propus să-i fac recenzie.

În cuvântul autorului se spun următoarele: „Într-o vreme în care limbajul poetic (era prin anii '70) este invadat de trivialități (se uza de principiul realismului socialist) am încercat să-i opun acestuia un limbaj simplu, uneori în vers popular. Cele 102 poezii create în răstimp de zeci de ani sunt grupate în două părți inegale ca număr. Cele mai multe, 74 la număr scrise în timp oarecum favorabil exprimării și 28 grupate în partea finală a volumului cu subtitlul *Din anii tăcerii*, cum s-ar spune din anii terorii.

Chiar în această ordine voi încerca să prezint câte un număr oarecare de poezii, urmărind atent mesajul scriitorului. Prima poezie dă numele volumului cu prima remarcă de o causticitate deosebită: „Om cu noroc/ Am ars la unicul foc/ Al neamului meu însetat/ De tot ce s-a furat/ Că așa sunt prietenii: (nimeni alții decât cei din Soare Răsare) fură.”

În *De singurătate* afirmă: „Și-am rămas numai cuvânt,/ Moșnean fără pământ”. E vorba de deposedarea țărănimii – inclusiv cei cu zapise de la voievozii întemeietori de țară. Părtaș tuturor durerilor poporului în *Nu pot muri*, ni se confesează „Bat drumurile grele de poeme,/ Mă doare sufletul când scriu.../ Și dor mormintele din noi.../ Când hoții toți bătut-au palma/ Iar noi rămas-am cu sudalma!”

În *Ce mai faci*, întreabă un prieten: „Sunt Bișnițari la Iași?/ Vin mineri și la voi?/ Că la București i-am văzut/ Pașnici cu bâte, cu lanțuri (e vremea mineriadelor)”. Scrutând cerul involburat face o comparație afirmând: „Cirezi de nori migrează dinspre est,/ Credeam că-s ruși veniți să ne supună”, pentru ca mai apoi să spună: „Greu e drumul când îl sui.../ Pe poteca cea cu pui/ de șerpi și năpârci verzui.”

În *Conducătorii țării*, sfidând bunul simț în vremuri grele, constată fără tăgadă că „Țara geme, țara moare/ Domnii merg la vânatoare” din plăcerea diabolică de a se distra prinuciderea ființelor fără apărare, așa cum eram și noi, poporul din acea vreme.

Deplângând situația celor deportați și masacrați,

afirmă cu durere și amărăciune: „Că megieșii, frații, verii/ Putrezesc duși în Siberii/ Și Ivan a dat poruncă/ Să-i fiu vită pentru muncă.” În *Vânt de nebunie*, autorul vizionar afirmă descătușarea ce avea să se producă: „Știam ...că vântul se va coace-n furtună,/ Că frunzele tiraniei vor sări cât colo/ Și că Hristos va învia în decembrie”. În *Șeful călăilor*, poetul arată cu degetul și inima împietrită suferința neamului: „Șeful călăilor stă liniștit/ Și se gândește la programul de mâine/ Când vor fi împușcați/ Alți dușmani ai poporului.../ Mândru că poate ucide/ Fără de teamă.” Accentuând linia făuritorilor limbi române, în care se include cu modestie, relatează despre puterea miraculoasă a cuvântului: „Și iată, s-a ivit/ Cu mâini fierbinți/ păstorul și poetul/ Și-am rămas păstor de vechi cuvinte,/ Olar de clipe/ unice și sfinte.”

În *Moșia*, afirmă cu îndreptățită mândrie: „Eu rămân... Un om liber,/ nesupus altui om,/ lucrător pe moșia sa/ nevânzătoare/ **Limba Română**”.

Evocând cu profundă durere masacrul românilor din seara de 1 aprilie 1941 din apropierea satului **Valea Albă**, la vest de Siret (un fel de **Katin** al românilor), ne aduce în fața ochilor „șiruri lungi de morți/ Aruncați de-a valma în pământ deschis,/ Atunci nici un clopot n-a putut să bată/ Că lătra sălbatic arma automată/ Roșia armată, Roșia armată.”

În *Blestem* deplânge raptul grosolan din trupul sfânt al Țării: „Era o singură Moldovă/ Din Ceremuș până la Galați,/ Că de la Tisa până la Nistru/ Suntem români și suntem frați.”

În *Să repetăm puțin* înfățișează un alt Katin făcut de galonați nămiți de străini asupra celor întorși din războiul antisovietic „Îi alegeați pe cei întorși de pe front/ Și-i duceați la Râpa Galbenă/ Unde-i gădileați în ceafă/ Cu revolverul/ Cum purificați voi poporul român/ De pleava aceea/ Care n-a vrut să moară pe front.” Faptul acesta mi-a fost confirmat de un actor de la Teatrul Național din Iași. Cam grea încărcătura emoțională până aici.

Cât privește a II-a parte a volumului, *Anii tăcerii*, sunt anii disperării, anii jafului pe față, anii umilințelor, anii suferințelor, anii scrâșnirii dinților, anii exterminării adversarilor, anii invocării cerului, dar și anii împotrivrivirilor tăcute și fățișe, cu nedesmințita speranță că, din toate acestea se vor ivi și **anii eliberării și ai dreptății**.

În *Liniște* mijește o firavă speranță fiindcă, deși „Liniște de moarte-i în cetate/ Numai ceasul vremurilor bate/...Că-nțelege ce se pregătește.” În timp ce „Înflorose ororile,/ Mișună potăile,/ Mișună lichelele”, poetul, cetățean îngrijorat și responsabil se întreabă, nu fără motiv temeinic „Doamne, oare ce-i aice/ De toți tac și unul zice?” Această crucială întrebare ne-o puneam și noi, gândind că în acest veac bezmetic se puseseră „La gură strajă, inimii lăcate/ ...Privești ca orbii și vorbești ca mușii,/ Strivit de **veacul** mării prostituții/...Ci noi mai stăm.../ În așteptarea unui ceas mai pur.../ Cu toate că/ ...un gădeluș/ Născocise un căluș/...Și de-atunci, din vremuri vechi,/ Gură n-ai și n-ai urechi./ Când ți-i dor de unt și pită/ Dumici vorba răzvrătită.” În poezia *Țăranii*, această nobilă pătură socială atât de răbdătoare conchide lapidar: „Țăranii.../ Din când în când

doar se răscoală/...Țăranii nu mai cer pământ/ Ci pâine să-și hrănească pruncii.”

În poezia *Vasile Covrig*, ce-i dă titlul, numitul generic semnaland masa poporului, „Stă omul crucit și nu înțelege/ Cum poate să fie o astfel de lege/...Ar pune el mâna pe ditai topor/ dar nu vrea/ să-l scoată mai marii de astăzi nebun/ Cum s-a-ntâmpat cu vecinul Găbun.” Era în vremea aspră și aprigă a împotrivirii când „De obicei/ Sunt căutați/ Capii răscoalei/ Judecați urgent./ Închiși, împușcați/ Ori spânzurați/... Și toate se petrec/ **În numele poporului**” – formulă stereotipă prin care orânduirea comunistă își justifică **legalitatea** însușită samavolnic.

Pentru a distrage atenția, cânta de zor *Fanfara foamei* ce-i incita doar pe copii, „Copiii se trezesc uimiți,/ Dar mamele-i roagă/ Să mai doarmă puțin/ ... Că pentru ce au ei de făcut/ Se cere putere/ Să poată ieși din blestem.” În *Noapte grea*, exprimând neagra noapte a istoriei naționale în care am fost cufundați samavolnic, **cu sufletul și inima – numai durere**, poetul cetățean semnalează că: „Peste lume-n lung și-n lat/ Parcă s-a mai luminat/ Numai peste țara mea/ Noaptea neagră-i și mai grea/... Că-n a neamului cetate/ Sunt cuvinte crestate/ Foamea-i un secret de stat/ Mâncăm piatră-n loc de pâine”. Belșugul nostru de grâne, luat cu **anasâna** de la gura înfometată a unui întreg popor subjugat era vândut peste graniță, vrând să evedențieze productivitatea deosebită a agriculturii socialiste românești. Și totuși, cu simțul său vizionar pronunțat, poetul – seismograful cel mai sensibil al neamului primejduit în existența sa, semnalează ceea ce marea masă aștepta, spera „Timpul vuia între maluri de foc/ Stând gata-gata să cadă/ Peste bolnavul Vremilor foc”, subliniind urgia abătută prin

exterminarea elitelor și promovarea cu predilecție a unor nulități umane, poetul nu se poate abține și zice: „Lumea asta-i tare șoadă/ De când capul crește-n coadă/ Și-i blestem din deal în munte/ Coadă să ajungă frunte.”

Deși eram gata să închei recenzia, nu m-am putut abține să nu comentez poezia *Închis*. Aleg doar 5 din cele 15 versuri pentru frumusețea imaginilor realiste, caracteristice totalității societății noastre din acele vremuri vitrege, de neuitat. Este chintesența unei atitudini dârze, inflexibile, aflate în genere în acele *zvâcniri de haiduc* din anii tineri. Poetul, omul luminat - cetățeanul inflexibil, scriitorul refractar oricărei comenzi sociale ridica hotărât steagul împotrivirii declarând cu ironie vitriolantă: „Sunt liber ca pasărea prinsă în laț/...Sunt liber ca javra cuprinsă în laț:/ dar nu voi să latru de frică.” E curajul dus la extrem, ca atitudine constantă – curaj care, din păcate, a lipsit altor scriitori care s-au pretat unor compromisuri.

În volumul pus în discuție, poetul s-a declarat „Ziditor de cuvinte”, menire asumată voluntar, pe parcursul timpului înnobilează stăruiitor sensul, semnificația cuvântului ca elemente de construcție lingvistică devenind **Meșterul Manole** din legendă și se transformă prin forță creatoare proprie în **Ziditor de Limbă Română** pe care o consideră îndreptățit **Moșia neamului și a sa** proprie, când conchide: „Eu rămân un om liber/ nesupus altui om/ lucrător pe **moșia sa/ nevânzătoare/ Limba Română**”.

Ultima propoziție ce consemnează vocația de **Ziditor nu numai de cuvinte, ci și de Limbă Română**, cred că este ca un meritat elogiu adus acestui truditor cu maximă stăruință pe ogorul fertilizat al limbii ce aparține tuturor generațiilor de români.

Serghei COLOȘENCO

Donație de suflet

Am primit de la Dumitru Nedelea, bârlădeanul stabilit la Ploiești, omul care a pus pasiune cât a lucrat la Muzeul Ceasului „Nicolae I. Simache” și nu a uitat orașul natal, un dar aparte pentru “Academie”.

A donat “Academiei Bârlădene” ceasul de buzunar Omega, purtat de tatăl său, poetul George Nedelea, omul care și-a legat numele de

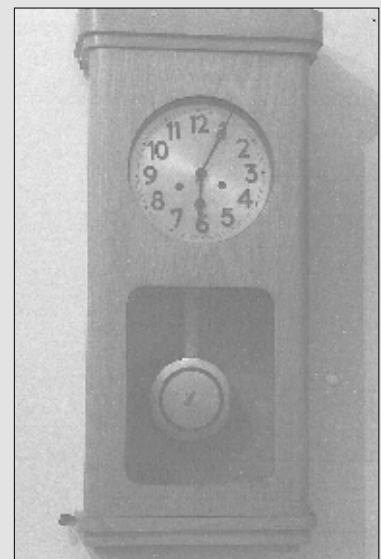
“Academia Bârlădeană” și de Casa Națională “Stroe S. Belloescu”. Ceasul a fost cumpărat, după cum își

amintește fiul, de la un ceferist, achitat în mai multe rate. Este în perfectă stare de funcționare. E prevăzut cu două capace în spatele mecanismului, are 15 rubine, sistemul Ankier, cadranul este emailat și are înscrisuri arabe, cu secundar excentric.

Donația făcută de Dumitru Nedelea este însoțită de un act scris de mână, datat 19 decembrie 2010, Ploiești, purtând semnătura acestuia. Reținem din scrisoarea ce însoțește ceasul și actul de donație remarca lui Dumitru Nedelea: „un lucru mic donat azi, mâine capătă valoare culturală de patrimoniu”. Propune să se alcătuiască un fond de donații care poate fi itinerant sub formă de expoziții temporare în colaborare și cu alte muzee sub un generic comun.

Reproducem ceasul-donație spre a putea fi admirat.

Dumitru Nedelea a mai trimis revistei „Academia Bârlădeană” și o fotocopy a ceasului-pendulă din colecția poetului Nichita Stănescu. Pendulul, de fabricație germană, se întoarce de două ori pe lună și indică sonor orele fixe și jumătățile de oră.

Adrian VOICA**Pană, condei, pix***

(distihuri)

CÂNDVA, SUB FEREASTRĂ
Era cuvântul slujitor fidel
Al dorului vândut de menestrel.

RĂBDARE
Am pus cuvintele într-un borcan
Esența lor s-o storc peste un an.

STRADA CASTELANI
Trecură Castelanii,
Dar au rămas castanii.

SPRE ȘCOALA ASTRALĂ
Tăcută, -n Carul Mare
O stea suplinitoare.

PREA ÎNCĂRCAT
Se clatină o umbră pe zăpadă.
– E Moș Crăciun, ajută-l să nu cadă!

BOLI
Locuțiuni, locuțiuni!...
O, limbă cu afecțiuni!

SEMINAR DE POETICĂ
- Ce-i simplitatea-n poezie?
- Un joc de umbre pe hârtie.

AUTOFLAGELARE
S-ar putea să mă repet:
Din poet ajuns-am pet.

OPINIA PRIMARULUI
- Bundița bucovineană
Taie-n două pe baroană!

MOȘIERUL ESTET
...Și trece iar, de-a lungul, resemnat:
- Frumosul este bun de secerat.

ELOGIU CULT
E lingura de lemn, cu miros de cireș,
Prin lumea noastră, tandru megieș.

DESCOPERIRE
Sunt degetele niște bieți copii
Muncind la negru pentru oamenii vii.

MĂRIUCA
Tăvălită în trifoi
Se gândește la altoi.

PARFUM
Orice petală
E abisală.

DISTIHUL
Uneori, un gând
Vine fluierând.

SIMETRII
Cuvintele se numără, știi?
Poetii fac din ele evantai.

SFÂRȘIT DE VARĂ
Spre vârf, cireșele mumificate
Plătesc și azi niște păcate.

SEISM
De punctul viu e marginea departe.
Tresar târziu: ceva se mișcă-n arte!

*Din volumul în pregătire *Migrații / (Despre cuvânt)***Emil NEAGU****Litanie**

Tată,
Ce mult te-ai depărtat
De mine...
Și-s numai șapte ani.
Îți amintești?
Mergeam la coasă
De cu noapte –
Și nu puteam s-o duc...
Și mi-ai făcut una mai mică,
O coasă de copil.
Mi-ai luat și traista,
Nicovala...
Și Dîmbul a scăzut.
Vorbeai monosilabil,
Încrîncenat.
Și auzeam doar „Hai!”
Și-nțelegeam ce-nseamnă...
Sunt ani de-atunci,
O groază
Și, totuși,
Șapte ani
De când,
Tîrziu,
Am înțeles
Ce e stejarul
Pentru ghindă.

Apața – ianuarie – 2008

Noaptea (Ta)

Și maio e și noaptea Ta
Coborâtă dintr-o stea
Să frământa noaptea mea.

1972 - august

Ochii

Privită cu ochiul stâng
lumea e roză.
Cataracta din ochiul drept
mă trimite urgent,
în ceață.
Problema ar fi:
- ce mă fac cu strabismul
din ceilalți ochi!
Ai minții,
ai sufletului
și ai altor gânduri
care-mi oferă
pe tavă,
o lume întoarsă pe dos.

Apața – 1 august 2002

Pentru că...

eu eram tânăr...
pentru că anii
mi s-au scurs din pleoape,
grei,
și sunători ca banii...
și tulburi
ca niște ape
pentru că eu eram tânăr,
și anii,
uite,
mi-au căzut din memorie
rari,
uscați
și buni ca toamnele;
pentru că,
de fapt,
eu eram tânăr,
mi s-au umplut cu visuri
buzunarele
și,
de câte ori
îmi șterg fața-n lumină,
mai mor o zi
și iar, și iar, și iar.

Teodor OANĂ

Rămânerea în sistem

Mircică este consilier al secretarului de stat de la Ministerul Mediului. În urma remanierii guvernamentale, Ministerul Mediului a revenit altui partid din coaliție, care deja l-a desemnat pe titularul funcției de ministru. A fost numit și un nou secretar de stat de la aceeași formațiune politică.

Astăzi, Mircică așteaptă să fie confirmat pe post, având în vedere studiile făcute în străinătate. Acasă, doamna Amalia și domnul Grigore sunt îngrijorați și așteaptă cu emoție un telefon de la băiat.

– Ei, parcă ieri a fost... rupe tăcerea doamna Amalia.

– Ce a fost? întrebă domnul Grigore, cufundat în lectura ziarului.

– Telefonul, când ne-a sunat Mircică de la Londra. L-am întrebat atunci: Ce facultate urmezi, puiul meu? Iar el mi-a răspuns: Faculty of Communication.

– Facultatea de Comunicare.

– Ba de communication. Așa a zis băiatul, așa zic și eu.

– De ce nu spui pe românește?

– Pentru că așa se numește facultatea. Doamne, ce repede au trecut anii! Nici nu mi-aș fi putut imagina câte uși poate deschide o facultate ca asta.

– Pentru că e făcută în străinătate. Tocmai de aceea are atâta trecere.

– Mai ales că Mircică a studiat la Londra.

– La Oxford. E un fel de întoarcere în timp.

– În care timp?

– Prin secolul al XIX-lea, unii copii de boieri se întorceau din Occident cu facultăți și doctorate finalizate, alții doar cu limba străină învățată. Țștia erau bonjuristii...

– Dragă, trăim alte vremuri. Cu facultatea de communication ai viitorul în față.

– Că doar nu era să-l ai în spate.

– Te rog să mă scutești de...

– Ziceam că e bine să ai un unchi director general în minister, cum are Mircică. Altfel, Dumnezeu cu șansa.

– Vrei să spui că Mircică ar fi rămas fără serviciu?

– Probabil. Sunt destui din aceștia.

– Mircică e consilier al secretarului de stat de la Mediu și, de ce să nu recunosc, e sub aripa protectoare a unchiului Anghel.

– Stai să vedem cum e cu confirmarea pe post.

– În ce-l privește pe Mircică, n-am nicio emoție. Cu studiile făcute la Londra, răzbește oriunde.

– Numai dacă unchiul Anghel rămâne în funcție.

– Doamne ajută! Uite, e ora patru și n-a dat niciun telefon. La ei acum se aleg apele...

– Ce bine se potrivește: Ministerul Mediului și alesul apelor.

– Ca să vezi. În calitate de consilier pe probleme de communication, Mircică e necesar pe lângă oricare secretar de stat.

– Dacă nu va fi preferat unul cu studii făcute în țară la învățământ la distanță.

– Ar fi culmea. Nu cred să se ajungă până acolo... Ah! Telefonul!... Da, scumpul meu... Cum?... Ai fost restructurat?... Zici că ai rămas în sistem?... Grigore, tu auzi ce spune Mircică? A rămas în sistem... Bravo, Mircică, mă bucur. Ei, cu studiile tale de communication nu se putea altfel... Uite, ți-l dau pe taică-tău, că eu mă duc să sting focul la cuptor. Ți-am pregătit specialitatea ta preferată... Te sărut...

– Bună, Mircică... Ce zici?... Director adjunct? Îmi place. Bravo! Ține-o, băiete, tot așa... Cum? Mai zii o dată... Director adjunct la Groapa Ecologică de la Glina? E posibil?... Cât de temporară e funcția asta?... Bine, mai vorbim acasă.

Doamna Amalia revine încântată de ștrudelul umplut cu mere.

– Ce mai zice, Grigore, băiatul?

– Zice că a fost numit director adjunct.

– Ei, fie și adjunct. Decât nimic, pentru că s-a schimbat configurația politică a ministerului, nu e rău nici așa...

– Dar nici prea bine. L-au numit director adjunct la Groapa Ecologică de la Glina.

– Nu se poate! Nu cred! E scandalos!! E revoltător!!!

– A mai zis că rămâne în sistem.

– Și ce vrea să însemne asta?

– Înseamnă că rămâne în rândul celor de încredere din generația tânără...

– Unde? La Glina? Cu facultatea de communication la bază?

– Ți-am repetat de atâtea ori că pe românește se spune „Facultatea de Comunicare”...

Doamna Amalia și domnul Grigore s-au tot ciorovăit, luând la puricat rămânerea în sistem a lui Mircică, până ce acesta a venit acasă ca să-i liniștească.

Împreună

Cu lacrimile de bucurie

Ale stelelor

Pe care florile doar

Le adună în zori

Îți ud buza uscată

Când în clipa supremei dureri

Trupul tău înflorește în prunc.

Adiere sunt

Răcorindu-ți fruntea și ochii

Cu un sărut

Doar de tine știut.

Pentru voi stau acum

La hotarul

Dintre noapte și zi,

Să rămânem în această poveste

Unul și același destin.

Ion POPESCU-SIRETEANU

George Ungureanu, Prin labirintul vieții

Suceava, Ed. Mușatinii, 2010, 206 p.

Lui George Ungureanu i s-a publicat la Suceava, Ed. *Mușatinii*, cartea **Prin labirintul vieții**, prefătată de acad. Alexandru Surdu (p. 7-9) și cu o introducere intitulată **O carte demnă și de... Cartea Recordurilor** (p. 10-12) semnată de Ion Drăgușanul, text republicat în „Monitorul de Suceava” din 19-20 iunie 2010.

Și eu m-am mirat de George Ungureanu că, la 98 de ani, a publicat o carte nouă, așa spune **un roman al vieții** sale, cu evenimente vesele și mai ales triste. Capitol după capitol, sunt prezentate copilăria, cu anii primului război mondial, adolescența cu anii de școală, cu învățătorii și mai ales cu profesorii de la Liceul din Câmpulungul Moldovenesc, și îndeosebi profesorul Ștefan Cantemir, - cel care l-a ajutat pe tânărul Ungureanu, moral și material, să-și termine liceul.

Dorința tânărului de a urma cursuri universitare, o facultate pe măsura dorințelor și aptitudinilor sale, a rămas neîndeplinită din cauze mai mult exterioare.

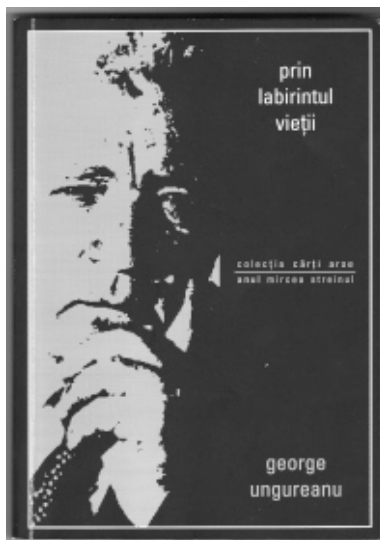
Ajunge salariat la „Straja Țării”, iar după ocuparea de către hortiști a Ardealului de Nord, este numit Comisar de românizare, printr-un Decret semnat de Ion Antonescu (p. 78-87). Astfel, a lucrat la Ministerul Economiei Naționale. Fiind scutit de concentrare, se prezintă singur, nechemat, la unitatea sa militară. Aflăm noutăți în legătură cu mișcarea legionară (p. 88-92), cu rolul lui Iorga și Madgearu în suprimarea fizică a avocatului Corneliu Codreanu și a unor fruntași legionari și a rolului legionarilor în asasinarea lui Iorga și Madgearu. Lui Codreanu îi face un portret (p. 92).

După război, îl cunoaște pe Zitrom Iacob, care fost în Rusia ca Prizonier de război. Acesta îi spune ce a văzut: „comunismul înseamnă iadul pe pământ” și îi dă un sfat: „Eu te sfătuiesc să fugi de aici, din calea lui”, adică a comunismului. Nu l-a ascultat pe Zitrom Iacob și a suferit nespus de mult. Urmărit de securitate după ce refuză un post

de ofițer în slujba acelei instituții. Nu peste mult timp, începe împotriva sa prigoana. După mai mulți ani trăiți ca fugar, este arestat, torturat și condamnat la moarte, stă 401 zile la Jilava în camera zero, de unde putea fi scos în orice clipă și executat. „Aici – spune autorul – am putut să-mi dau seama câtă bestialitate este cuprinsă în om și câtă degradare morală. Gardienii și gardienele închisorii ne-au dovedit-o din plin ce este în stare să facă omul. Comunismul și-a ales în

securitate, anchetatori și paznici, tot ce a fost scursură, tot ce a fost mai murdar, lipsit de rațiune, fără moralitate, fără credință, tot ce a fost mai aproape de animalul feroce” (p. 111). „La noi, torturile cauzate de securitatea comunistă erau de lungă durată și de multe feluri. Toate, însă, aveau același scop: distrugerea individului în timp. În perioada de anchetă și în cea de ședere în lanțuri, în așteptarea glontelui, adică aproape trei ani, am cunoscut toate supliciile securității, toate metodele de distrugere fizică și psihică. Am întâlnit, pe calea detenției, oameni fără testicule, distruse prin bătaie, oameni orbi, oameni nebuni și epileptici ca urmare a torturilor, oameni paralizați purtați pe targă”; „Mărturisesc toate acestea pentru a cunoaște generațiile care vin prin ce am trecut noi, în a doua jumătate a secolului XX”; „În timpul anchetei și a perioadei de condamnat la moarte, n-am fost scos afară nici un minut și nici n-am schimbat lenjeria de corp. Acum, aveam să fac baie, după 401 zile de lanțuri și 420 de zile de anchetă, să-mi schimb îmbrăcămintea” (p. 112). La 30 iulie 1964, i se aduce la cunoștință că poate să plece acasă.

Această carte a lui George Ungureanu este o completare sau mai bine zis o introducere la cartea sa intitulată semnificativ **Camera zero** apărută în ediție nouă în 2009 la Editura Fundația Culturală Alexandru Bogza.

Rondelul unei nopți mai calde

E mult mai cald în noaptea asta
Și-n curte vântul nu mai cată,
O fi vreun semn că și năpasta
A obosit să mă mai bată.

Porunca-n foc a fost săpată
Când pe sub stânci umblat-a-mi casta,
E mult mai cald în noaptea asta
Și vântu-n curte nu mai cată.

Acum, mai mult ca niciodată,
Îmi reclădesc din clisă coasta
Și din câmpia decoltată
Iau țărână să-mi acopăr țeasta,
Că-i mult mai cald în noaptea asta.

Timpul, veșnica povară
Și la rău, dar și la bine,
În plimbarea sa hoinară
Te atinge și pe tine.

Îl iubești prinzându-i clipa
În nisipul fin ca puful,
Sau îi răsucești aripa
Când te-acoperă năduful.

Veșnica povară

Timpu-i scurt în ani de glorii
Și prelung la o durere,
El ți-aduce bocitorii
La-mpărțitul de avere.

Acum este, dar se duce
Ca un fum fără cenușă,
Cine-i cară greaua cruce
Nu-i decât vieții păpușă.

Marcel CUPERMAN

George IRAVA

Tăcerea ca sens al trăirii

Debutând editorial cu volumul de versuri „Firul de iederă”(ed. PIM, Iași, 2009), Eliza ARTENE aduce în lirica feminină tutoveană un plus de grație și temeinice a gândirii artistice, prin stăruința unor semnale clare ale exprimării poetice care se ridică deasupra notațiilor scripilor afectiv-spirituale. Poeta își manifestă gesturile existențiale într-un spațiu circumscris de o mișcare conotativă care-i asigură calitatea expresivității artistice și pătrunderea în miezul unor trăiri dramatice lăuntrice, definitorii pentru sensibilitatea etapei creativ-artistice pe care o traversează, etapă plină de uimiri, presimțiri și configurații care dau profunzime sugestiilor artistice și certifică faptul că orizonturile afectivității și ale meditației poetice au căpătat contururi largi, orizonturi în care construcția lexical-figurativă are la bază adevărurile spirituale adânc repercutante, iar receptivitatea creatoare își însușește delicate și frapante forme ca în poemul de la pagina 69, care justifică și titlul cărții: „Poate sunt un fir de iederă.../Ești zidul pe care mă tot ridic/.../Cresc în jurul ființei tale/ Zvârcolindu-mi tot verdele/.../Iubirea-mi curge trist/.../pe pleoapele tale închise”.

Se evidențiază Elizei Artene o prezență repetitiv-activă a tăcerii semnificative care se manifestă ca o forță tulburătoare ce aspiră la includerea judicioasă a sa în rațiunea trăirii, în ciuda faptului că prin aceasta se pot intui, concomitent, și aspecte ce sunt puțin favorabile existenței plenare. Tăcerile autoarei trec peste simpla evocare afectivă, se metamorfozează în formulări expresive ale frământărilor viscerale ce își însușesc un contur viabil al emoțiilor. Felul în care tăcerile poetei îi pun în evidență ideile și sensibilitatea artistică este certificat de exemplele de mai jos. Într-un poem de la pagina 11, un zbucium sufletește își găsește împlinirea în liniștea tăcerii: „...și lasă-mă să tac/ când nu suspin”; în poemul „Răzvrătire”, poeta e nemulțumită că într-un moment de liniște autoreflexivă, cineva o tulbură afectiv:

„De ce îmi răpești bucăți/ de tăcere”; în „Mistere”, într-un decor de sfârșit de toamnă arămiu, poeta se întreabă melancolic: „De ce două culori se-mbină în tăcere?” ca, apoi, în „Am fost”, poeta să se vadă în imensitatea trăirii ca un „fir de nisip în clepsidră eram/ măsurând doar tăceri infinite”, iar în „Puncte de suspensie” să-și înceapă caligrafia dialogală a iubirii, cu „Tăcerea mea sfântă” pe care o continuă în „Ai înțelege”, întrebându-se ce s-ar alege din trăinicia vieții sale „dacă aș rupe două gânduri/ Din două tăceri”, intuind posibilitatea ivirii unui sentiment izbăvit în tăcere: „Iar tu, cel fără nume, mi-ai deveni/ Cupolă, mi-ai deveni zenit/ Mi-ai deveni tăcerea cea dintâi”. Într-un „Decembrie trist”, apăsarea afectivă a poetei crește precum „arborii din cer/ ca niște țipete vii”, determinând o stare elegiacă în care „În aer blestemul tăcerii-amorțește”, pentru ca în „Înger rătăcind”, poeta să simtă prezența iubirii ca pe o „sublimă tăcere” prin ochii căreia ar voi să privească „Tăcerea nopții” ca pe o venire a dragostei în chip de înger trist, iar în „Ploaie de iunie” așteptarea iubirii determină o stare melancolic-imaginativă în care „Plouă cu tăcere”. În „Echilibru”, iubirea suferă din vina „tăcerilor vii”, iar la pagina 50, același sentiment configurat în „Zburdălnicia tăcerii” este anulat de un răs împovăraător. „Cum ar fi fost, de n-ar fi fost tăcere?” se întreabă poeta, trăind afectiv armonia toamnei. În sfârșit, fiind convinsă că viața nu poate exista fără iubire, poeta intuiește prezența celui drag prin „glasul tău rostind.../ tăcere”.(p. 71)

La Eliza Artene, tăcerea semnificativ-activă dă sens afectiv trăirii, afectivității fără de care înțelesul vieții, profilat în firul de iederă, nu și-ar mia putea „zvârcoli verdele” în jurul ființei iubite. Printr-o exprimare artistică având profunde conexiuni sufletești, poeta ne oferă cu amabilitate versuri de mare sensibilitate artistică, realizând totodată o ambianță lirică expresiv-melodică.

MINUTURI

Relațiile dintre cultură - individ - grup social

* Capacitatea individului de a pune și de a-și pune întrebări fundamentale corecte și priceperea grupurilor/comunităților sociale de a găsi răspunsuri calitativ raționale constituie ceea ce se numește, generic, cultură.

* Cuvântul „cultură” nu este activ decât raportat la un domeniu de activitate: cultură literar-artistă, cultură filozofică, cultură socială, cultură istorică, cultură matematică, cultură politică etc.

* S i n t a g m a „ Î n t r e b ă r i fundamentale” se referă la aspecte esențiale ale problematicii domeniului de activitate referențial, iar sintagma „răspunsuri calitativ-raționale” califică valoarea principală probantă.

* Sintagma „aspecte esențiale” numește circumstanțele legate de relațiile dintre individ și universul în care s-a născut și trăiește, relații care vizează existența spirituală și materială, trăirea existențială, viața, moartea, realitatea, adevărul, timpul, spațiul și celelalte valori materiale și spirituale legiferate de

natură sau create de gândirea umană.

* Atât capacitatea individului de a pune întrebări, cât și priceperea grupului social de a găsi răspunsuri sunt determinate de calitatea factorilor nativi, dar și de calitatea experiențelor trăite efectiv.

* Întrebările aparțin întotdeauna individului care poate găsi și răspunsuri, dar numai prin intermediul grupului social din care face parte sau cu care intră în comunicare, iar răspunsurile aparțin grupurilor sociale care pot pune și întrebări, dar numai prin intermediul indivizilor ce le compun.

* Relațiile dintre individ și grupul social din care face parte, precum și cele dintre întrebări și răspunsuri sunt reciproc-complementare, dar în spațiul întrebărilor, rolul principal îl are individul, iar în spațiul răspunsurilor, motorul principal este grupul social.

* Nivelul de cultură al individului este susținut și motivat de calitatea înzestrării native a individului, de calitatea instruirii acestuia și de calitatea

relațiilor comunicative a nivelului de cultură al individului. Nivelul de cultură a unui grup social este dat de rezultanta nivelurilor de cultură ale indivizilor ce îl compun, rezultantă comunicată și relaționată calitativ cu nivelurile de cultură ale altor grupuri sociale.

* Nivelul de cultură al unui popor este determinat de nivelul de cultură al indivizilor componenți, de nivelul de dezvoltare al limbii aceluia popor, ca principal mijloc de comunicare cu alte popoare și de calitatea relațiilor cu alte niveluri de cultură ale altor popoare.

* Nivelul de dezvoltare al limbii unui popor reflectă nivelul de cultură a aceluia popor.

Notă! Aceste idei au fost „furate” de subsemnatul de la participanta la cea de a XX-a ediție a Colocviului de literatură având ca temă aspecte ale problematicii culturii, care a avut loc la sfârșitul lunii noiembrie 2010, la Casa Națională „Stroe Belloescu” din Bărlad.

Petruș ANDREI**De ești privighetoare, cântă**

De ești un fir de iarbă crudă
Crescut pe-un tăinuit mormânt,
Fă astfel ca să se audă
Suspînul celui din pămînt.

De ești izvor, tu izvorăște
Cu susur argintiu și clar
Iar, de ești șarpe te târăște
Perfid, tăcut și solitar.

De ești o apă curgătoare,
Adună lacrimile-n val
Din sălciiile plângătoare
Rămase singure pe mal.

Când soarta-ți zvârle o mănășă
Și nu mai crezi în legi și-n neam,
Când Dumnezeu ți-nchide-o ușă
Deschide, tot atunci, un geam,

Când cerul te binecuvîntă
Și-ți dă zi după zi în dar,
De ești privighetoare, cântă,
Nu-ți irosi divinul har.

Din inimă-ți curg stropi de sânge
Că-i greu să fii și pămîntean
Dar, de ești lacrimă, tu plînge
Să mi te vindeci de alean,

Iar, de ești om, atunci iubește
Că din iubire ești născut
Și ce ai de trăit trăiește
Ca-n Raiul mai demult pierdut.

Mai există o femeie de iubit

Mai există o femeie de iubit
Și un lan cu maci de flăcări mistuiți,
Mai alunecă pe-alei îndrăgostiți
Și mai e o primăvară de venit.

Cât mai sunt pe lume oameni fericiți
Că apare-o carte bună de citit,
Se mai află-o bucurie de trăit
Și-o lumină-n noapte pentru rătăciți.

Abia las-o toamnă codrul desfrunzit
Că o iarnă aspră l-a și troienit
Cu durerile ce-n inimi ni s-au strâns.

Mai rămâne-un rest de viață dăruit
Cu o moarte nesfârșită de murit
Și, în urma noastră, mai sunt mări de plâns...

Rafael-Tudor LUPĂȘCU**Freacățul**

Noaptea se-așterne-ncetișor,
Întuneric vine iar,
Freacățul e-ncântător,
Luna pare de cleștar.

Pomii se leagănă-n vînt,
Vîntu-i ca o adiere.
Se aude-n depărtare
Un cântec plin de durere.

Prințesa

Ca să-ți aduci aminte
Nu e greu,
Că într-o țară-ndepărtată
Trăia o frumoasă fată.

Iar tatăl ei, un rege mare,
Stăpîn al multor hotare
Era un rege bun,
Dar în luptă nemilos
Și victorios.

Și fata avea un frate,
Un prinț viteaz,
Cu sânge voinicesc
Ce-o apăra de răul
Ce alții îl pricinuesc.

Ea venea în fiecare seară la geam
Să privească luna,
Să-și aline dorul de mamă,
Că îi murise muma.

Plîngea mereu
Și suspina...
Deși trecuse-un an,
Tot mai plîngea la geam.

Dar într-o zi primi o veste
Că regele plecă,
Pe câmp de bătălie
Și el se înarmă.

Mai tristă era acum
Și singură.
Liniște nu mai avea
Și la geam plîngea.

Nu trecu mult
Și-află cu-ndurerare
Că tatăl a murit.
Pe câmp de bătălie
El vrednic s-a jertfit.

Un necaz e mare,
Două le duci mai greu.
Murise-acum și prințul,
Luptase ca un leu.

Ce viață tristă are
Și ce trist destin!
Să-ți moară și părinții
Și fratele mezin...

La geam ieși odată
Și privi tot codrul.
Văzu coborînd
Un prinț cu-amurg cu totul.

El se-drăgosti pe loc
Și ea la fel.
Era frumoasă foc,
Viteaz, nimeni ca el.

De-atunci, s-au întîlnit mereu,
Apoi s-au căsătorit
Și au fost fericiți
Până au murit.

Tu și numai tu...

Mereu, în toiul nopții
Mă trezesc și spun:
„Tu ești pentru mine
Tot ce am mai bun”.

De-ar fi mereu așa
Să nu ne despărțim...
Doar soarta va alege
Când să ne-ntîlnim.

Ești frumoasă
Ca luna.
Te iubesc, prințesă,
Tu ești numai una.

Atunci când vine seara,
Mă gîndesc la tine.
Te iubesc, prințeso,
Ești totul pentru mine.

Tu și numai tu
Ai inima mea
Și te rog din suflet
Ai grijă de ea.

Iulian Cătălin STÂNGĂ**DEBUT**

Absolvent al Liceului „Mihai Eminescu” din Bârlad (promoția 1997), **Iulian Cătălin STÂNGĂ** a încheiat, apoi, ca șef de promoție 2002, cursurile Facultății de Geografie și Geologie din cadrul Universității „Al. I. Cuza” Iași, unde este în prezent asistent dr. și cercetător post-doctoral.

Vasile FETESCU**Luminos îndreptar**

gândire prolifică
 imaginație născocitoare
 idei ingenios îmbinate
 în cuvinte potrivite
 turnate
 fac din scrisul
 literar
 artă
 și luminos îndreptar

Sanctuar

Mi-au dispărut în vălătuci
 De ceață
 Anii tumultuoși
 De viață
 Măsurăți de harnicul
 Pendul
 Al timpului nesătul.
 Scormonesc îndelung
 Cu ochii minții
 Trecutul pustiit,
 Prin ascunzișurile memoriei
 Răvășit
 Să descopăr în vreun tainic
 Sertar
 Al amintirilor
 Sanctuar.

Zi de plumb

M-a întâmpinat
 Azi,
 Cu privirea-i nătângă
 Și strâmbă,
 O zi de iarnă
 Mohorâtă
 Și slută.
 Plictisit și acrit,
 Aștept
 Zilele luminate
 De mângâierea
 Soarelui
 Binecuvântate.

Parcurs anevoios

Am intrat în viață
 Într-un decembrie
 De gheață
 În familia-mi lipsită
 De avuții
 Dar cu casa plină
 De copii.
 Satul care m-a adoptat,
 Pe dealuri și văi
 Împrăștiat,
 Are țarine puține
 Crâmpoțite
 Și zgârcite.
 Întâmplarea a făcut
 Să fiu ultimul
 Născut,
 Să îndrăgesc
 Cartea
 Și să-mi aflui
 Partea.
 Studiului m-am dedicat
 Timp îndelungat
 Și-am parcurs anevoie
 Urcușul afirmării.
 Ideal și crez mi-a fost
 Trudnica învățatură
 Susținută de voință
 Fără de fisură,
 De a vieții stare
 Și-a profesiei chemare.

Cânt de pitpalac

Șiragul de idei
 Prins de grumazul
 Visului
 Curge cu râul
 De stele
 În oceanul necuprinsului.
 Peste crestele infinitului
 Trec stoluri de ierunci
 Tu, vânt al neființei,
 Încotro mă duci?
 Mai îngăduie-mi o clipă,
 Cât o fărâmə de veac,
 S-ascult, pentru a câta oară?
 Cânt de pitpalac.

Istorie în două culori

Focul vetrei ni s-a stins,
 N-a rămas măcar tăciune,
 Numai sufletul aprins
 Mai mocnește-n rugăciune.

Am uitat din nepăsare
 Să mai credem în dreptate
 Și-am aprins o lumânare
 Visului de libertate.

Am lăsat din neputință
 Sabia de veacuri frântă
 Și-am pierdut cu necredință
 Lupta vremurilor sfântă.

Jertfa celor ce-au iubit
 Vii murind cu arma-n mână
 Pare astăzi doar un mit
 Dezgropat de prin țărână.

Astăzi luptele le poartă
 Demagogii în tribune
 Care fac apel la soartă,
 Făr-a vrea ceva a spune.

Și se-ntrec în afirmații
 Impostori de eroism,
 Ce reclamă-n aberații,
 Trist, cultura de cinism.

Prea bolnavi de imoral,
 Prinși în jocul lor perfid,
 Laudă tot mai gutural.
 Cota muncii de partid.

Ariviștii de onoare
 Parveniții cu morală,
 Își ascultă-n încântare
 Lânceda sporovăială.

Toți smintiții fără minte
 În mandatul lor grotesc,
 Împărțind goale cuvinte,
 Reciproc se preamăresc....

Și-mbrăcați în aroganțe,
 Simulând act de domnie
 Ei semnează ordonanțe -
 Suprem act de vitejie.

Cu gândirea mai sumară
 Recunoaște-un orator
 C-a furat cinstit o țară,
 Însă doar pentru popor.

Noi, de-atâta bunăstare,
 Nu mai flămânzim de gânduri
 Și-așezăm cu nerăbdare
 Crucea peste patru scânduri.

(Iași, 14 decembrie 2010)

Mihaela TUDOR

Călătoria prin „Vâltoarea vremii” – o mare lecție de viață

Dacă în primele volume ale trilogiei *Călător prin vâltoarea vremii* profesorul Alexandru Mănăstireanu a concretizat oameni, idei, evenimente și fapte cuprinse între 2006 – 2009, în cel de-al treilea concentrează substanța trăirilor din perioada unui singur an, 2009 – 2010, începând o luptă cu timpul pentru a-și finaliza în bune condiții intenția artistică.

Cartea domniei-sale este, conform spuselor autorului, „povestea vieții mele cu bune și mai puțin bune, ce oglindește fidel lumea în care am trăit” (p. 79), deci, o lucrare cu caracter memorialistic, în care povestea unui călător prin vâltoarea vremii și a evenimentelor devine un soi de roman autobiografic cu o structură mozaicală. De fapt ne aflăm în fața unei construcții măiestrit alcătuită dintr-un jurnal zilnic, împănat cu scrisori, eseuri, mesaje telefonice, tablete, evocări, un interviu – schița *Tata și bancherul* –, realizând astfel un dosar de existență în manieră camilpetresciană. Acest amalgam literar cere o varietate de stiluri: narativ, epistolar, descriptiv, publicistic, ceea ce face ca lectura să fie plăcută, deloc monotona, atractivă, cititorul parcurgând scrierea cu ușurință, călătorind alături de autor de la Bârlad la Paris, Priponești, Iași, Canada, Sibiu, Căuești, Constanța, adică într-un spațiu în care se află cei dragi (familia și prietenii).

Omul Alexandru Mănăstireanu, cu dăruire și suflet mare, care, după propria-i mărturisire, „a sfințit pământul cu munca la catedră și, când a fost cazul, a și luptat pentru apărarea Țării cu granițele amenințate dinspre toate punctele cardinale”, a devenit personaj de roman epistolar. Iată cum, din schimbul de scrisori cu stil rafinat, afectuos, între tânărul locotenent și Mia, logodnica, devenită apoi soția autorului, rezultă pagini ce redau atmosfera din România anilor 1940 – 1941:

„Alexandru – Îți scriu din câmp, având ca masă de scris port-hartul pe care îl sprijin pe genunchi...”

Mia – Ploieștiul nostru e foarte urât seara...luminile sunt stinse pe străzi...Nemții s-au instalat prin toate orașele...

Alexandru – Aș vrea ca zilele să fie ca minutele și minutele ca secundele...”

Relatarea obiectivă, uneori rece, dublată de trăirea emoțională și note explicative, pune în evidență un personaj lucid, deopotrivă narator, martor și reflector: „...Războiul este iminent. Văd acest lucru după ordinele primite de sus. Depindem de atâția factori care se împotrivesc fericirii noastre”!

Farmecul scriiturii este dat și de faptul că personajul central, omul matur trecut „prin vâltoare”, este dublat când de puberul inocent din satul Priponești, când de adolescentul-elev la Școala Normală sau de tânărul învățător, devenit apoi profesor. Oricum, reflecțiile sunt ale omului matur și cad sentențios. Dăm ca exemplu o vizită în

satul natal: „Priveam îngândurat spre locul unde era via nobilă a tatei, pe care o păzeam până plecam la școală. Câte cărți n-am citit eu și ce frumusețe de struguri avea tata atunci, în timp ce astăzi totul e păraginit, părăsit, dezolant, deprimant...”(p.17)

Imaginea paradoxală, realizată stilistic prin antiteză și enumerarea celor patru nume predicative pe lângă verbul *a fi*, surprinde trăirea cu gust amar generată de situații create de guvernările post-decembriste. Contrastul dintre entuziasmul copilului de odinioară și durerea maturului care a găsit, în schimbul unui loc mirific, drag lui, un altul dezolant, creează o trăire inedită; zâmbetul se convertește imediat în rictus de nemulțumire, subliniind tristețea contemplatorului care știe că ceea ce a fost nu mai este, iar perspectiva viitorului nu se vede încă. Antiteze ca aceasta, prin care îmbină, intenționat, aspecte ale trecutului cu altele imediate, lămuresc adevăruri spuse printre rânduri; de exemplu, retrăirea unui moment din viața de copil, care a rămas în subconștient și îl tulbură în vis – recitarea unor versuri scrise de George Tutoveanu despre luptele de la Turtucaia – este asociată cu criza actuală, coaliția PDL-PSD. Seriile duble sau triple de adjective, nume predicative, antiteza și paradoxul sunt modalități prin care caracterizează situații și aspecte ale lumii contemporane, folosite cu succes și pentru a creiona personaje, episodice, dar pregnant schițate: mama doctorului Crăescu este o „bătrână tânără cu o memorie fenomenală, un adevărat depozit de fapte și evenimente personale și colective”(p.76); strănepoata Florina iese în evidență prin „ochii frumoși, expresivi, migdalați”.

Schița *Tata și bancherul* ne face cunoștință cu două personaje autentice, conturate cu mijloacele prozei scurte. Tatăl autorului, om cinstit, a pus înaintea legii respectarea înțelegerii dintre el și bancher; pentru dânsul, înscrisul era doar o formă care putea sau nu putea fi respectată, dar cuvântul era totul: „Pe unde iese cuvântul, iese și sufletul”. (p.173) Prin contrast apare bancherul, om fără cuvânt, pedepsit, parcă, de Pronia Cerească, prin felul în care a sfârșit, persecutat și deposedat de tot ce a avut, de către noul regim.

„Trăitorul în aceste vremuri”, cum se autointitulează profesorul-scriitor, obține efecte deosebite prin trecerea firească de la un registru stilistic la altul, când grav, când exuberant, cu trăiri emoționante ale unor zile de neuitat, sau dezaprobări cu gust amar privind comportamentul unor reprezentanți ai clasei politice. Astfel, în ziua de 25 decembrie 2009 vremea s-a încălzit accentuat și, în urma topirii bruște a zăpezii, exista un real pericol de inundații devastatoare. Iată cum pedagogul ia atitudine civică față de această situație: pe de o parte îi compătimentește pe cei amenințați, vrând să-i protejeze prin invocarea divinității, pe de altă parte îi admonestează și îi incriminează pe cei care

„s-au îmbogățit defrișând în mod criminal podoaba arboricolă a vechilor noștri codri”. (p. 139)

Găsim destule pagini în care atitudinea și limbajul sunt specifice satirei. În eseu *Începutul noului an școlar 2009 – 2010*, surprindem satisfacția pe care autorul o trăiește pe 15 septembrie, într-un moment de compensație morală care îi vine peste ani. Invitat la ziua festivă a școlii „în care a ars sufletește” pentru mai multe generații de elevi, aproape cufundat în mulțimea buchetelor de flori primite de la copii, raportând situația actuală la trecut, când persoana sa și demnitatea de om i-au fost înjosite, îi vine bine să insereze ideea că toate școlile din țară, printr-un gest de solidaritate firească, în acea zi „au refuzat să primească vizita oamenilor politici pentru atitudinea de umilire a dascălilor prin salarii mici”. (p. 61) Iată și reflecția amară, exprimată printr-o interogație retorică: „Oare oamenii politici au uitat că un Dascăl le-a pus prima dată condeiu în mână și au ajuns astfel în vârful piramidei sociale”? Alteori spiritul civic, mereu prezent în eseurile și tabletele autorului, punctează cu mult interes, pricepere și economie verbală situația socio-economică din țară, mișcărilor de pe scena politică, sau dă note președintelui și celor din guvern. Constatând că în cei douăzeci de ani de la revoluție am devenit „dintr-un neam unit în suferință, unul divizat în foarte bogați și săraci, inegali în fața legilor”, incriminată este puterea, care a permis ca „în spatele acestui haos dirijat, cei din eșalonul II să jefuiască țara cu nerușinare, [...] acumulând avuții pentru mai multe generații de urmași”. (p. 136)

Firos și calmul cu care scriitorul privește problemele vieții, filozofia sa, toate ne amintesc de personajele sadoveniene, oameni simpli care trăiesc în armonie cu natura locurilor natale și cu Marele Univers. Iată un pasaj dintr-o scrisoare trimisă la Sibiu, pe 3 octombrie 2009, colegului și prietenului Vasile Balosin: „Să mulțumim lui Dumnezeu de longevitate și să ne asumăm și unele riscuri pe care vârsta înaintată ni le impune. Cu bune și mai puțin bune, mergem atât cât ne va fi îngăduit”. Sau: „În bradul solitar din fața casei, la orele serii, o bufniță își exercită măiestria cântecului său. Oare e aceeași care a prevestit moartea lui Gil? E și ea o biată pasăre, poate pe nedrept blamată, e și ea o creație a Celui de sus”. (p. 79) De altfel, personalitatea concitadinului nostru stabilit la Paris este un leitmotiv al cărții care începe cu dedicația: „Închin acest volum admirabilului prieten și om de știință Gil Crăescu” și se termină rotund, pomenind același nume al unui „fiu deosebit al Bărladului, dispărut prematur”. În ziua ceremoniei de înhumare a urnei cu cenușa lui Tigeliu Crăescu, monologul interior este un pretext pentru scriitor de a filozofa pe tema timpului care curge din ce în ce mai grăbit și a prieteniei adevărate: „Bună dimineța, Gil! Poftim la o cafeluță! [...] După cum văd, am cam rămas fără prieteni adevărați, căci de ceilalți, prefăcuți, m-am descotorosit singur”.

Deși trăiește singur „în colțul său de rai” din strada Aurel Vlaicu nr.14, de când soția a plecat pe drumul fără întoarcere și Mariana la Paris, din paginile jurnalului constatăm că este însoțit permanent de prietenii cei mai statornici – cărțile – și de căldura deosebită din partea familiei. De asemenea, aflăm și despre nebănuitele, până acum, legături de prietenie cu intelectuali, simboluri ale culturii românești și ale locurilor din care provin, oameni

care i-au devenit, în timp, foarte apropiați: Vasile Fetescu, profesor de filozofie la Liceul „Gh. Gheorghiu-Dej” din Bărlad, apoi director al Liceului „C. Negruzzi” și al Școlii Normale „Vasile Lupu” din Iași, eminent dascăl și scriitor; profesorul Traian Nicola, autorul lucrării monumentale „Valori spirituale tutovene” în șase volume, însumând 3500 de pagini.

Înconjurat de cărți și oameni de calitate, autorul a simțit mereu că viața este frumoasă, că merită să te zbați, că „optimismul își face loc în om și-l face să treacă mai ușor peste necazuri de care nimeni nu este scutit”. Și din nou constatăm că omul „trecut prin vâltoare” trăiește din plin evenimentele majore din viața sa – venirea Marianeii acasă, întâlnirile cu prietenii, lansarea cărților sale și ecoul lor asupra cititorilor. Uneori trăiește cu o plăcere aproape copilărească tihna patriarhală a unui taifas prelungit sub bolta de viță din fața casei, într-un „superb și fantastic concert al greierilor”, protejat, parcă, de prezența ocrotitoare a fiicei, detașat de încordarea de până atunci. Întâlnirile de suflet ale celor doi, tată și fiică, din fiecare an sunt evocate cu emoții puternice, provocate de dorurile atâtor despărțiri care le-au părjolit inimile. Dragostea, împlinirile, speranțele îi fac pe cei doi să reziste până în luna august a următorului an, iar întrebarea „Poți să nu te simți mulțumit, fericit și mândru că ai un asemenea copil?” ne arată care este suportul unui om împlinit până la fericire. Efuziuni lirice găsim și în alte pagini ale cărții, mai ales când vine vorba de satul natal.

Optimismul nativ al scriitorului face ca, în ciuda unei perioade alterată de război, de șicanele unor membri locali ai partidului comunist, să se poată bucura de tot ce este frumos și durabil în jurul său. Știe să-și „cultive grădina” în sensul sintagmei voltairiene din povestirea filozofică *Candide*. Astfel, în ziua de 1 ianuarie 2010, deși petrecuse câteva ore ale nopții dintre ani într-o ambianță familială la finii Brătuleanu, se simte odihnit, iar decorul floral din sala de concerte de la Viena, armoniile valsului „Valurile Dunării” constituie un motiv care îl face să afirme: „Viața – dar divin – merită a fi trăită, mai ales când ești transfigurat de atâta frumusețe”!

Acesta este un real exemplu de echilibru lăuntric, de om care știe să trăiască frumos într-o lume dominată de crize și încrâncenări de tot felul. Scriitorul și pedagogul Alexandru Mănăstireanu ne mai ține o lecție majoră despre dragostea de viață, despre iubire în sensul creștin, demnitate, frumusețe sub toate aspectele – pe care să înveți să o descoperi.

Alexandra Cristina GRIGORAȘ

Păpuși depersonalizate

Zodier fără sandale își extrage nonculoarea
Anestezind latent sensul, spiritul și marea.
Printre asceții structurați în celula cotidiană
Ecuția șoselei deformată-n subteran
E-o ființă de hârtie primitivă, paralelă, simetrie.

Petruța CHIRIAC

Despre caractere și... “noua limbă română”

Crochiuri

Dacă nu vrei să mergi solitar pe stradă, odihnindu-ți ochii pe lucruri și locuri, pe care, de bună seamă nu le-ai mai văzut demult, te urci într-un autovehicul urban, cu avantajul de a ajunge și în timp util la destinație.

Și abia urcând, după dorință, ești nevoit să suporti aglomerația orelor de vârf sau pur și simplu o întârziere care a produs-o. Dar la fiecare stație tot urcă și urcă multă lume. La un moment dat nu se mai poate găsi nici un loc; înghesuindu-se, cei din față încep să vocifereze: „Nu mai sunt, domnule, locuri!”

– Dar, hai, mergeți mai în spate..., face apel șoferul.

La cealaltă stație, chiar se impacientează: „Pentru un singur om stăm atâta?”

– Dar e o bătrânică, domnule, a mai rămas o bătrânică...

Cineva o ajută să urce. Se mai strâng, se mai înghesuie.

– Nu mai poți din cauza spatelui! Te-ai aplecat... Dacă erai subțirică și dreaptă, ca la optsprezece ani!...

– Parcă el ar fi mai tânăr, se aude o voce, adresându-se vecinei din față.

– Nu „el”, „dânsul”, dacă tot vrei să vorbești politicos, reacționează acesta.

Sigur că în mașină se mai încheagă și alte dialoguri... cu diverse: „M-am lămurit eu și cu francezii, dar dacă o plătește...”. Sau: „Nu, eu nu mai vreau să muncesc nicăieri. M-am săturat!...”

Mă uit la posesoarele vocilor. Două doamne binișor îmbrăcate. Mă surprind grăbită să-l întreb pe șofer dacă nu oprește și la o stație facultativă. Și meditez: „El”, „dânsul”, era vinovat că a ironizat o bătrânică, invocând caracterul, ori ea, „dânsa”, că nu-l respectase la persoana a treia, cum se cuvine?

Poate pe viitor, când nepoții vor învăța, mai întâi regulile comunicării, vom afla. Sau poate cine știe? Mult mai târziu, când în dramaturgie se va lucra și la montarea acestei arte a conversației, pe latura ei umană.

Am zis corect umană?

STARE DE LUCRURI

Imaginea blocului-turn din fața gării, aparent statică, și a urbei moldave, reconfortantă vara, își pierde conturul brusc și trenul se îndepărtează în direcția Capitalei. Ca ziarist, am de rezolvat un caz ce ține de „drepturile omului”, în anul de grație 2006, și pe care întreaga lume jurnalistică îl dă de-o parte, deoarece... pe toate posturile se aude acum Raportul... Credeam că îl voi asculta pe stradă ori într-un magazin, cum decurge astăzi informația rapidă: apanaj al fugarului discurs media... dar nu, pentru că sunt deja în compartimentul primului vagon și cineva comentează: „Ați ascultat vreo știre despre condamnarea comunismului?”

Poate o reluare în Capitală, gândesc eu...

Soarele impasibil pătrunde repede în trenul personal, pe care trebuia să-l schimb cu un accelerat, după câteva stații, dați-mi voie, murdare, deoarece oamenii au acum alte preocupări, iar în compartiment se pare că am parte de o altfel de conversație decât cea din urbea de care ne îndepărtăm.

N-avem ce face pentru moment și ne plângem de sănătate ori de ceaiurile pe care le luăm, zi și noapte, după recomandările emisiunilor TV. Femeia de lângă mine „s-a săturat și de moșneag”, deși îl îngrijește și îi dă cu: „Eu luam coșul cu brânză și mă și întorceam de la piață. Voi aveți mașină la scară”, se adresează suratelor. Și continuă:

– Uite acum, după vara asta fierbinte, mi-e mai ghini.

Cealaltă, de pe banca vecină, e mai fericită, pentru că are

fata în Italia. Sare, totuși, în replică, la situația nefericită a mamei cu moșneagul. Tăcem un timp și ne uităm cu toții la un al treilea personaj, ce părea aproape neutru. Reacționează și el, însă, brusc, la tânguielile mătușii, auzind-o cum își crește ea nepotul de la fată. Pe o nepoată o creștea socrul femeii.

– Mai bine ai lua-o pe fată de la moșneag. E frumoasă, are 16 ani, îi sugerează el.

– Ei, ce să-i faci, dacă așa s-au învățat muierile azi, e de părere mamaia. Una-alta, în Italia. S-au învățat așa, așa o duc. Stăi aici și mănâncă mămăligă pe cenușă, conversează ea cu năduf și se pregătește să coboare. Apoi spre noi: Numai de nu le-oi veni numele!

O privesc pe mamaia și meditez la spusesele ei, în timp ce se depărta, sprijinită mai mult de toiag.

– Mă duc acum, direct la porc, mă duc!...

O urmează și ceilalți trei și rămân cu privirea pe fereastră.

Soarele bătea câmpul impasibil. Petele verzi ale hectarelor de pământ se împleteau cu celelalte nearate. Semănau aievea cuvintelor femeii despre moșneag. Bolnav fiind, aceasta i se adresa cu grijă, apropiindu-se de cada cu apa fierbinte:

– Dacă ți-i ghini, stăi acolo! Îmi amintesc ultima ei replică după plecare.

Iată o stare de lucruri. Dar pentru că aveam ceva de rezolvat la București, mă grăbesc spre accelerat.

...În luxul orbitor și fals al Capitalei, cuvintele mamei numai pentru mine mai aveau acum o reprezentare.

APROPO DE...

Ne întâlnim pe stradă pe la orele prânzului și ne salutăm, chiar dacă ne aflăm pe partea opusă a străzii. Unii colegi își ridică, din respect, pălăria. Sunt deținătorul aceluiași vești ale târgului: instalarea unui monument în fața Casei Armatei, a unui bust în curtea școlii X din urbe, a unei biserici...

Oare vor dura?

Întâlnirile noastre de pe stradă ori din sălile remontate ale muzeelor, chiar și cele personale încep să semene cu unele fragmente din operele clasice. Stăteam drepti în sala de clasă, când le citeam la ore foștilor elevi.

Mâna ridicată la pălărie este încă, astăzi, a celui care mai cioplește...

Și fiecare gest al nostru de demult, de la o vreme va fi reactualizat, prin ce credeți? Prin niște biete carduri... Eu mai uit uneori numărul cardului meu... de pensionar și... ascult vocile străzii. Dar mai mult ale copiilor: defecțiune profesională.

– Ia, te rog! Îi întinde o fetiță, poate în clasa a doua sau a treia, o mânuță de pufuleți, altei colege din grup. Și continuă: „dacă nu știi să ceri!...” se supără deținătoarea pungii.

– Dacă băgam mâna în punga ta, ai fi spus că-s pofticioasă, reacționează interpelata, la modul ei natural...

Iar eu, alăturându-mă sincerității lor, la aceasta, și răspunzând salutului colegial de pe stradă, mă fac, desigur, că nu observ pe doamnele bătrânele, cărându-și sacoșele grele, ca niște „utilitare” moderne. Aceasta pentru că încerc să înțeleg că „pofțicios” ar fi egal cu „nepoliticos”.

Ei, da, abia acum îmi vin în minte, dar pot să și înțeleg sentimentele scriitoarelor noastre de demult, când scriau pagini întregi despre repulsia ori graba de a se întoarce cu spatele, văzându-și „alesul inimii” prin piață, cumpărând... usturoi. Oare aceștia o dădeau jos de pe soclu și pe „Afrodita”?

Marian BOLUM

Medalia comemorativă „Ardealul nostru”

Prin Legea nr.655 din 23 decembrie 1944, publicată în Monitorul Oficial nr.298 din 23 decembrie 1944 Ministerul de Finanțe a fost autorizat să contracteze prin subscripție publică un împrumut intern cu o dobândă de 5 % pe an rambursabil în 6 ani.. *Împrumutul Refacerii Naționale* era destinat „să ușureze dificultățile monetare de trezorerie ale statului și să acopere cheltuielile României care au rezultat în urma încheierii Convenției de armistițiu cu Puterile Aliate din 12 sept. 1944”¹.

Valoarea nominală a titlurilor era de 5000 lei, 10000 lei, 50000 lei, 100000 lei, și 500000 lei. Subscripția a fost lansată la 8 ianuarie 1945 valoarea totală nefiind limitată (precizările ulterioare vor stabili însă limita împrumutului).

Deoarece împrumutul nu era foarte atractiv, inflația începuse să se manifeste din ce în ce mai mult, s-a hotărât ca cei care contribuiau cu cel puțin 50.000 de lei la împrumut să aibă și dreptul să cumpere, cu 15.000 de lei, o medalie de aur "Ardealul Nostru". Medaliiile comemorative au fost bătute de Monetăria Statului și au fost puse în vânzare de Ministerul Finanțelor care a cumpărat aurul respectiv de la Banca Națională a României.

Punerea în circulație pe scară largă a unei piese de aur reflectă preocuparea autorităților române de a tempera inflația dar și de a pune la adăpost o parte din rezervele țării prin dispersarea către populație a unei cantități de metal prețios (peste 6500 kg ceea ce reprezenta 2.5% din

cantitatea deținută de Banca Națională a României) în condițiile în care țara se afla practic sub ocupație sovietică iar în cercurile politice românești circula bănuiala că sovieticii s-ar gândi la rezervele de aur ale Băncii Naționale a României pe care ar fi putut să le ia cu titlul de "despăgubiri de război".

*Rățiunea oficială a emiterii acestor medalii comemorative a fost precizată de Ministerul de Finanțe în expunerea de motive la lege "pentru a încrusta evocator ziua dezrobirii Ardealului de Nord și pentru a transmite și a moșteni din generație în generație amintirea concreta a acelor pagini de istorie"*².

Pentru a amplifica impactul emoțional, prin conținutul în aur, dimensiune și greutate, medaliiile erau aproape identice cu piesa de aur de 20 de franci (în ultimii ani ai secolului XIX și în prima jumătate a secolului XX, pe teritoriul României au fost populare monedele de aur franceze de 20 de franci. deci populația era obișnuită cu acest tip de monedă) și, implicit, cu piesa de aur de 20 lei, emisă în 1868 (față de medalie exista o mică diferență de greutate, moneda de 20 lei având 6,45 grame). Monedele franceze au avut imprimate efigia împăratului Napoleon al III-lea sau, în perioada republicană,

cocoșul galic ceea ce a făcut să apară la noi denumirile populare de „napoleoni” sau „cocoșei”³.

Medaliile sunt fabricate din aliaj de aur și cupru. Titlul aliajului este 900 la mie aur, cu o toleranță de +/- 2 la mie, putând deci varia de la 898 la 902 la mie. Diametrul medaliei este de 21 mm, cu o toleranță de +/- 0.50 mm, putând deci varia între 20,95 și 21,05 mm.⁴

Greutatea unei medalii, este de 6,55 grame, cu o toleranță de + 2 la mie, adică poate varia între 6,5369 și 6,5631 grame⁵.

Aversul medaliei reprezintă efigiile Regelui Mihai I, a Regelui Ferdinand I, ambii purtând cască de război și efigia lui Mihai Viteazul, purtând căciulă, caracteristica voievodală. Efigiile sunt din profil, suprapuse și îndreptate înspre stânga. De jur împrejurul efigiilor se afla gravat cu litere majuscule, textul: "Ardealul nostru" și anii "1601, 1918, 1944". Portretele sunt încadrate într-un cerc subțire în relief⁶.

Reversul medaliei are gravat în mijloc capul acvilei heraldice din stema țării, având în partea de jos scris textul "România". De jur împrejur sunt reprezentate stemele celor

11 județe din Transilvania de Nord, redobândite în anul 1944 (stemele județele românești răpite de Ungaria în 1940 apar plasate, începând cu ora 12 astfel: Trei Scaune, Năsăud, Odorhei, Cluj, Satu Mare, Bihor, Sălaj, Maramureș, Mureș, Ciuc și Someș). Muchia medaliei formează o suprafață cilindrică netedă, având gravat în

majuscule, textul "Nihil sine Deo"⁷.

Medalia a fost realizată de către trei gravori. Aversul a fost lucrat de Haralambie Ionescu, iar reversul a fost făcut de Ioana Bassarab Starostescu și Ștefan Iordan⁸.

Medaliile erau asimilate obiectelor confecționate din metale prețioase, oricine având dreptul să dețină, să vândă și să cumpere aceste medalii fără nici o restricție. Dreptul de cumpărare era însă condiționat de subscrierea la Împrumutul Refacerii Naționale. Prin decizia Ministrului de Finanțe emisiunea medaliei era de un milion de exemplare ceea ce stabilea totalul împrumutului la 50 de miliarde de lei.

Deși piesele nu aveau vreo indicație asupra valorii nominale (nu ar fi avut nici un rost să se scrie valoarea de 20 Lei datorită inflației din epocă) și oficial erau considerate medalii comemorative ele au circulat asemenea unei monede deoarece se făceau tranzacții directe cu ele deși această utilizare nu era legală. De asemenea, ipoteza că ar fi vorba doar de o medalie speculativă, adresată colecționarilor, se exclude fiindcă „Ardealul nostru” a avut un tiraj foarte mare.

Medalia comemorativă „Ardealul nostru”³

Medalia a avut succes deoarece investiția în aur a fost un mod de protejare a economiilor în condițiile creșterii galopante a inflației (această soluție apare mereu în perioadele de criză).

Medalia era cotate oficial la Bursa de la București. Pe piață, ajunge la sfârșitul anului 1945 la 35.000-40.000 de lei. Din martie-aprilie 1946, cotația medaliei a crescut la 1.140.000 lei pentru ca în *preajma reformei monetare din 1947 să depășească 35 000 000 de lei*⁹.

Imediat după stabilizarea monetară în presa controlată de comuniști a început o campanie agresivă împotriva posesorilor de medalii din aur. Aceștia erau catalogați drept "exploatare" încercându-se o asociere a tuturor celor care și făcuseră economii în medalii de aur cu infractori de drept comun din cauza cărora se agravează criza alimentară. În același timp Poliția a organizat mai multe echipe speciale, menite să îi vâneze pe posesorii de aur și au început raziile și descinderile nocturne în casele celor bănuți că ar avea stocate medalii.

Prin legea nr. 284 din 15 august 1947, publicată în Monitorul Oficial apărut în aceeași zi se prevedea obligativitatea predării către Banca Națională a României a aurului, valurilor efective și a altor mijloace de plată străine. Medalia „Ardealul nostru” era menționată în mod explicit¹⁰. Conform acestei legi deținătorii de cocoșei erau pasibili de o condamnare între 5 și 25 de ani de închisoare și o amendă în cuantum de 5 ori mai mare decât valoarea aurului găsit¹¹.

Un calcul estimează, după numărul de dosare de

recuperare înaintate către BNR după 1990, că au fost cercetate pentru deținere de aur peste 35.000 de persoane însă numărul exact nu va fi cunoscut, probabil, niciodată. Prigoana Miliției și Securității după cocoșei a ținut până în anii '60. în acest sens existând numeroase mărturii. Mai mult, uneori nu a fost eliberat nici măcar un proces verbal pentru metalul prețios confiscat.

Medalia "Ardealul Nostru" circulă și astăzi, printre iubitorii de numismatică, cota ei de piață fiind în jur de 180 de euro.

NOTE:

1. Costin Kirițescu, *Sistemul banesc al leului și precurosrii lui, vol. III*, Editura Academiei RSR, București, 1971, p. 64.
2. *Ibidem*, p. 65.
3. <http://romaniancoins.org/roardealulnostru1944.html>
4. *Monitorul Oficial nr.298 din 23 decembrie 1944, Legea nr.655 din 23 decembrie 1944*, art 3.
5. *Ibidem*.
6. *Ibidem*.
7. *Ibidem*.
8. G. Buzdugan, Octavian Luchian și C. Oprescu, *Monede și Bancnote Românești*, Editura Sport - Turism, București, 1977, p. 272.
9. Costin Kirițescu, *op.cit.*, p.66.
10. *Monitorul Oficial din 15 august 1947, Legea nr. 284 din 15 august 1947*, art. 2.
11. *Ibidem*, art. 14.

Jenica BODEA

Dorința de libertate

Firea omenească a fost creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Sfinții Părinți spun că una din trăsăturile acestui chip este libertatea noastră personală. Uneori, copiii ce încearcă să-și clarifice ideile despre viață și Dumnezeu încep să înțeleagă că libertatea este o necesitate spirituală și tânjesc după libertate dintr-un instinct spiritual, cu toate că nu întotdeauna cu discernământ. Părinților care au înțeles deja calea lui Hristos, le e de multe ori teamă să-și lase copiii să iasă în afara limitelor pe care și le-au fixat ei însăși. Câteodată, acest lucru îi împiedică pe copii să-și edifice în mod liber o credință personală, potrivită pentru viața lor și împrejurările în care trăiesc. Copiii trebuie să-și exercite libertatea de alegere cât timp sunt sub călăuzirea noastră. De aceea pe măsură ce cresc frâiele trebuie slăbite, iar noi trebuie să ne pregătim pentru clipele când libertatea copiilor noștri ne va neliniști cu o neliniște asemănătoare suferinței compătimitoare a lui Dumnezeu Care și-a luat asupra Sa "riscul" creației. A constrânge niște copii când sunt deja aproape adulți e o soluție ieftină, e mai ușoară dar mai puțin eficientă decât înțelegerea și rugăciunea pentru ei. Dacă un copil a fost crescut în duhul lui Hristos, nu va avea nevoie niciodată de vreo constrângere.

Libertatea nu înseamnă "să faci ce vrei". Nu-i ajutăm cu nimic pe copii lăsându-i să trăiască independent de noi de la vârsta de treisprezece ani. O anumită îngrădire a libertății le dă tinerilor o anumită siguranță, îndeosebi dacă au încredere și își respectă părinții. Problemele se ivesc atunci când părinții sunt atât de severi, încât copiii încep să aibă resentimente față de ei; atunci când inima lor se răcește față

de ei și față de tot ce reprezintă ei, inclusiv Biserica sau chiar Domnul Însuși. Calea de mijloc între libertatea totală și ocrotirea exagerată trebuie căutată fără încetare cu rugăciune și multă înțelegere.

Chiar și atunci când suntem nevoiți să spunem "nu" cererii unui adolescent, trebuie să-l ascultăm cu multă atenție și să-i arătăm că am fi gata să lăsăm de la noi dacă nu ar exista un obstacol real. Altminteri, copiii vor înceta să ne mai spună dorințele și gândurile lor adevărate. E trist să auzi un adolescent spunând: "N-aș îndrăzni niciodată să-i spun mamei mele că...", sau "Dacă i-aș cere asta, tata ar sări în sus numai auzindu-mă".

Bine cunoscutul aforism al Fericitului Augustin: "Tubeste și fă ce vrei", înseamnă de fapt: "Tubeste-L pe Dumnezeu, și fă ce vrei". Acest cuvânt ar putea foarte bine servi drept deviza adolescenților și celor care încearcă să le călăuzească pașii pe un drum creștinesc. Dragostea de Dumnezeu e o pavăză și o cheazășie de pocăință, oricare ar fi greșeala noastră. Un copil care-l iubește pe Dumnezeu este mai ocrotit decât cel care, fiind prea îngrădit în libertatea lui, se răzvrătește împotriva lui Dumnezeu. O tânără și-a întrebat într-o zi tatăl cum ar trebui să danseze dacă este invitată la o petrecere. Tatăl i-a răspuns: „Dansează ca să te simți bine; dar simte-te bine în așa fel încât, întorcându-te acasă, în camera ta, să mai poți privi icoana Domnului și să-I mulțumești și să nu te rușinezi privindu-L în față”.

Bibliografie:

Maica Magdalena, *Sfaturi pentru o educație ortodoxă a copiilor de azi*, Editura Deisis, Sibiu, 2000.

* **19 februarie 2011.** La inițiativa profesorului Vasile Țugulea, Academia Bârlădeană și Asociația Lyceum „Vasile Țugulea” au organizat Simpozionul aniversar „Spiru C. Haret – ctitor al învățământului românesc modern”. Au prezentat comunicări: Elena Monu, Vasile Țugulea, Gabriela

Malehin, Tatiana Bradu, Gabi Ghidoveanu, Diana Brașoveanu, Elena Popoiu, alături de care au avut intervenții documentate profesorii: Mihai Luca, Ștefan Cucuș și Dumitru Marin. Profesorul Vasile Țugulea a prezentat primele 3 volume din cele 11, ediție anastatică, scoase la Iași de Academia Română în anul 2010, Spiru Haret, *Biografie și operă*, în îngrijirea unui colectiv coordonat de istoricul Gheorghe Buzatu.

* **12 martie 2011.** Reuniunea lunară a Societății a cuprins două lansări de carte: Gheorghe Gherghe, *Parohia*

Zăicoi și neamul meu, și George Irava, *Ce rămâne din tot dorul*, ambele apărute sub egida Academiei Bârlădene și au apărut la Editura Sfera. Monografia lui Gheorghe Gherghe a

fost prezentată de Gheorghe Clapa și de către autor, care a rostit o pledoarie convingătoare pentru munca de cercetare a istoriei locale. În continuare, profesorii Gruia Novac și Gheorghe Clapa au vorbit despre personalitatea și creația poetică a lui George Irava. După obicei, reuniunea s-a încheiat cu alocuțiunea emoționantă a scriitorului bârlădean care a oferit autografe.

La finalul manifestării, Elena Monu a mulțumit doamnei Eliza Artene, care a finalizat înregistrarea donației profesorilor Elena și Traian Nicola (2.063 cărți).

În aceeași zi, la ora 14, Elena Monu a participat la manifestarea literară organizată de Biblioteca Județeană „Spătarul Milescu” a cărui moderator a fost directorul instituției, Gelu Voicu Bichineț. Cu acest prilej, președintele Academiei Bârlădene a prezentat publicului, succint, societatea culturală bârlădeană și a oferit exemplare din cartea „C.D. Zeletin 75”.

* **18 martie 2011, Zilele Francofoniei.** În organizarea Colegiului „Gh. Roșca Codreanu” s-a desfășurat concursul interliceal de discursuri în limba franceză cu tema „Ce înseamnă să fii adolescent francofon”. Departamentul de Francofonie al Academiei Bârlădene, prin prof. Elena Popoiu, a jurizat concursul și a oferit concurenților cartea lui Traian Nicola, *Personalități tutovene. Constantin Th. Moroșanu (1880-1968)*. Volumul a apărut sub egida și cu finanțarea Academiei Bârlădene în octombrie 2008.

* 27 martie 2011. Marșul aniversar Basarabia - pământ românesc

Unii membri ai Academiei Bârlădene au participat la aniversarea a 93 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, la Chișinău. Printre alte activități a avut loc un marș la care au participat mulți tineri, unii din România, care militează pentru refacerea României Mari. S-au scandat dorințele acestora: „România Mare în vechile hotare!”, „România nu uita, Basarabia e a ta!”, „Limba română - singura stăpână”, „Basarabia de România”.

Cronicar

Elena Monu a participat, în calitate de președinte al Academiei Bârlădene, la festivitatea dedicată împlinirii unui deceniu de la înființarea postului Media TV.

Elena Monu, prof. Luminița Onel, director al Școlii din Frunțișeni, comandor Gh. Ștefan, Eleonora Arbănaș, președintele Asociației „Aviator erou Șerbănescu”, prof. univ. dr. Valeriu Avram, îngrijitorul cărții lui Gheorghe Negrescu, *Memorii necenzurate*, la Școala din Frunțișeni.

Academia Bârlădeană

Revistă editată de Societatea literar-culturală “Academia Bârlădeană”.

Anul XVIII, nr. 1(42), martie 2011, Bârlad, Bd. Republicii nr. 235.

Cont: RO10RNCB0260003275640001 - BCR Bârlad

Colectivul redacțional: Serghei Coloșenco (redactor șef),
Ritta Mintiade, Bogdan Artene, Florian Pricop,
Camelia Stoica, Daniela Stan, Diana Stoica,
Maria-Mihaela Alexa, Mihaela Oportov, Anca Bănceanu.

*

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad (scirimpex@yahoo.com)

Tel./Fax: 0335 425302

Manuscrisele trimise pe adresa redacției se publică în ordinea necesităților redacționale. Materialele nepublicate nu se restituie.

Răspunderea pentru conținutul articolelor publicate aparține autorilor.